

naša luč

1990
januar
1

Slovenija, moja dežela — koliko te poznam?

Zgodovina nas je Slovence postavila na košček zemlje, ki je sicer majhen, ki pa je po važnosti geografskega položaja in po drobni pisanosti svoje pokrajinske podobe neprimerno pomembnejši in zanimivejši, kakor bi mu prisodili po njegovem obsegu.

S. Ilešič, Slovenske pokrajine

V teh časih poskusov izpodrezovanja samih korenin našega naroda je prav, če si to našo ljubo deželo natančneje ogledamo, da se v nas volja, da svojega za nobeno ceno ne damo, še bolj utrdi.

Pa začnimo v božjem imenu!

LEGA SLOVENIJE JE OBDAROVANOST

Če gremo s kazalcem po globusu, bomo našli Slovenijo približno enako daleč od ekvatorja, ki opasuje zemljin trebuh, in severnega tečaja, kjer je zasajena v globus os, okrog katere se globus vrti. To pa pomeni posebno obdarovanost. Saj leži moja dežela nekako na sredi severnega zmernege pasu, zato je deležna ne premočne pa tudi ne preslabotne moči sončnih žarkov in pa enakomernega menjavanja štirih letnih časov. Šele kje na vročih, suhih, pustih koščkih zemlje bi se prav zavedeli, da so nam bila dana za domovino resnična nebesa pod Triglavom.

Položaj naše dežele je močno izpostavljen mednarodnim preprihonom. Po eni strani je kot najbolj zahodni košček slovanske zemlje zarinjena med ozemlja Furlanov, Italijanov, Avstrijcev in Madžarov, po drugi strani je pa tudi važno srednjeevropsko križišče, skozi katero tečejo poti od severa na jug in od zahoda na vzhod. Kdo vse se je v preteklih stoletjih klatil po naših poteh! Vojaki in kramarji, misijonarji in umetniki, potujoči pevci in rokovnjači, Martini Krpani in dunajski cesarji.

JE JE RES ZA DOBER PREDPASNIK?

Nekateri pravijo, da je Slovenije za dober predpasnik. No, ta predpasnik bi moral biti za precejšnjega velikana, da bi primera držala. V primerjavi z drugimi deželami pa Slovenija res ni velika. Da je bila nekoč trikrat tolikšna kot danes, no, tega še nismo pozabili. Pa so nam jo dobri sosedje odškrnjali do njene zdajšnje velikosti oziroma majhnosti.

V sedanjih državnih mejah je naše zemlje za dobrih 20 tisoč km². Od ostalih republik v Jugoslaviji je manjša samo Črna gora. Hrvaška je trikrat večja, Srbija štirikrat. Če primerjamo Slovenijo z malimi evropskimi državami, je je za pol Danske ali Švice in za dve tretjini Nizozemske ali Belgije. Počez ali poprek jo je možno prevoziti v štirih urah. Slovenci pa živijo kajpak tudi zunaj državnih mej, v vseh treh sosednjih državah, v Italiji, Avstriji in Madžarski.

ČUDOVITA POKRAJINA

„Lepa je naša dežela!“ imamo navado reči samim sebi, prijate-

ljem, tujcem, in pri tem nas kanec zadovoljivo bahaškega ponosa upravičeno greje: vemo, da govori-mo resnico. Lepa je ta naša Slove-nija, lep ta košček sveta v srcu Ev-rope, na križpotju cestá od hladne-ga severa k toplemu jugu, za son-cem od vzhoda proti zahodu.

Lepota se je naselila vsepovsod: v pomursko ravnino, na mogočne vence gora, v zamaknjene gorenj-ske doline, na valujoče, veselo ne-resne dolenske griče, na teransko bridki Kras, k oknu sinjega Ja-dranskega morja; za pest zemlje, a polno prgišče lepega!

Zakladi Slovenije

Na majhnem slovenskem svetu se stikajo štiri različne pokrajine: Alpe, Panonska nižina, Kras in Jadransko morje.

Severno mejo so nam zazidale Alpe, ki našo pokrajino zagrajujejo tudi proti zahodu. Alpe prehajajo znotraj naših mej v prijetno razgibana predgorja in gričevja. Na vzhodu ta potem utonejo v Panonski nižini, iz katere se le tu in tam dvigne neznatna vzpetina. Na jugu Slovenije se predgorja stikajo s planotami Dinarskega gorstva. Vanj so se vgnezdile mednarodno zanimive kraške posebnosti, kot so podzemске jame, presihajoče jezero in ponikalnice. Na mejo med alpski in dinarski svet je legla Ljubljanska kotlina, ki je naravno središče slovenskega ozemlja. Kraške planote se na jugozahodu po stopnicah spuščajo k Jadranskemu morju, našemu „okencu v svet“.

NASLOVNA FOTOGRAFIJA:
Jezerško v snegu

tudi za mojo deželo prihaja dan . . .

Domine padajo. Druga za drugo.

Porušil se je berlinski zid, na madžarski in češkoslovaški meji se podira železna zavesa, bolgarsko ljudsko oblast so nagnali, perestrojka nadaljuje svoje nezadržno pronicanje v tkivo sovjetske družbe. Avantgarda delavskega razreda je doigrala, znanstveni svetovni nazor je bankrotiral. In vse to s tako pospešenim korakom. Svoboda je pač nalezljiva. In mrličih jahajo zelo hitro.

V sirotišnici Evrope je zajelo ljudi v trenutku, ko so zadihali demokracijo, brezmejno veselje. Razumljivo. Že naš Prešeren je zapisal, da je svoboda več vredna kot samo življenje: „Manj strašna noč je v črne zemlje krilu, kot so pod svetlim soncem sužni dnevi.“ Ljudje so se v več kot štiridesetih letih do siteda najedli modrosti razsvetlencev, ki so jo s prižnic oblasti tako brez sramu oznanjali. Zlasti še, ker je bilo treba iz leta v leto pas tesneje zategovati.

Klica demokracije nadaljuje svojo pot. Tudi že prestopa meje edinih treh evropskih držav s partijskim monopolom oblasti: Romunije, Albanije in Jugoslavije. Partija sicer vsaj v Sloveniji že lep čas obljublja, da bo sestopila z oblasti, a se ji iz sedla kar nič ne mudi. Na spomladanskih volitvah bi ji k temu rade pomagale opozicijske stranke, pa je vprašanje, če bo do vsaj delno demokratičnih volitev sploh prišlo.

Kljub vsemu zajema želja po demokraciji vedno bolj vse plasti občanov tudi v omenjenih treh državah. Tedaj se bo tam spet začelo resnično življenje. Narod sam si bo po svojih zastopnikih, izvoljenih na svobodnih volitvah, zapisal, kakšno družbeno ureditev hoče. Časopisi, radio in televizija bodo dostopni resnici in samo njej. Tajna policija bo ukinjena, tudi vohljači bodo ob kruh. Po šolah se ne bo več prodajala izključujoča resnica peščice razsvetlencev. In tako dalje.

Kdaj bo v moji deželi prišlo do tega? Mogoče že letos? Če že letos, potem bo šlo to leto v zgodovino kot resnično Gospodovo leto 1990.

Založnik: Avguštin Čebul,
župnijski urad Št. Lenart,
9587 Ričarja vas.
Odgovorni urednik: dr. Janez Horn-
böck, 9020 Celovec, Viktringer
Ring 26. Tisk: Tiskarna Družbe sv.
Mohorja, 9020 Celovec, Viktringer
Ring 26.

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
Viktringer Ring 26,
A-9020 Klagenfurt
Austria

NAROČNINA
(v valuti zadevne dežele):
Avstrija . . . . . 170 šil.
Anglija . . . . . 8,50 fun.

Belgija . . . . . 450 fran.
Francija . . . . . 80 fran.
Italija . . . . . 18.000 lir
Nizozemska . . . . . 26 gld.
Nemčija . . . . . 25 mark
Švica . . . . . 23 fran.
Švedska . . . . . 80 kron
Avstralija . . . . . 14 dol.
Kanada . . . . . 17 dol.
ZDA . . . . . 13,50 dol.

Razlika v cenah je zaradi neenake
poštne v posameznih državah in
različnih deviznih preračunavanj.
Naročnike sprejemajo poverjeniki
in uprava NAŠE LUČI.

PRINTED IN AUSTRIA

Usmeritev: Versko-kulturni in in-
formacijski mesečnik za Sloven-
ce na tujem.

Z Bogom v novem letu

moj dnevnik 1990

Božični in novoletni prazniki so dnevi, ko se srečujemo in si voščimo srečno novo leto. Gotovo voščimo drug drugemu iz srca, da bi bilo leto, ki je pred nami, srečno. Pri takem srečanju mi je moj prijatelj rekel: „Da ne bo leto samo srečno, ampak da boš vedel, kaj moraš delati, ti poklanjam nekaj dnevnikov, rokovnikov, zate in za tvoje prijatelje. Gotovo ti bo prav prišel!“

Res mi je dal zelo lep dnevnik. Trdne platnice, lepa oprema, ni kaj, res lično natiskan dnevnik, rokovnik. Na prvih straneh nekaj splošnih koristnih po-

datkov, nato mesečni koledar, glavni del pa je nepopisan. 365 listov. Samo zgoraj je napisan datum in ura. Ostalo je prazno.

Rokovnik ali dnevnik, ta knjiga ima svoje mesto na pisalni mizi. Vedno mora biti pri roki, saj vanj človek vpiše vse pomembne prireditve in srečanja, drugače je lahko vse narobe, če pomembno srečanje zamudiš ali ga pozabiš.

Nepopisani listi čakajo, da jih uporabim in vnesem vanje življenje, del svojega življenja. Nekaj strani se hitro napolni, saj je vedno več obveznosti in dolžnosti. Knjiga, ki mi določa čas, če mi je to prav ali ne.

Prav primerno darilo je ta dnevnik, postal bo moj spremljevalec in opominjevalec. Na koncu leta bodo listi popisani, prekrizani in prečrtani roki. Opombe, kaj je bilo dobro, kaj slabo, skratka, del mojega življenja bo zapisan v tej na videz nepomembni knjigi, v resnici pa bo majhno zrcalo mojega vsakdanjega življenja. Vsebina bo pisana in različna. Vsak dan bo nekaj enkratnega, neponovljivega. Prijatelj mi je zaželel, da bi bila knjiga polna uspehov in veselja, da bi vanjo napisal čim več dobrih novic. Ne vem, koliko se bo ta želja izpolnila. Nekaj tega bo gotovo zraven.

Ko sem napisal, da ima knjiga 365 praznih listov, sem se spomnil stare

škof Metod Pirih, narodni ravnatelj za izseljence

slovenskim duhovnikom in rojakom po svetu

Dragi bratje in sestre!

Vsi slovenski škofje Vam voščimo za letošnji božič, da bi Vas rojstvo božjega Sina močno pove-

zalo z našim edinim Odrašenikom, še tesneje med seboj, in da bi to praznovanje, slovenski duši tako blizu, utrdilo Vaše slovenske korenine ter povezanost z domovino, ki Vas je dala.

V letošnjem pismu za izseljensko nedeljo papež govori o širjenju božjega kraljestva kot posebni dolžnosti izseljencev. Vsi verniki, različni po letih, družbenem in kulturnem položaju, morajo prevzeti skrb za prihod božjega kraljestva. Kdor resnično veruje, ne prosi samo z Jezusovimi besedami „Pridi k nam tvoje kraljestvo“, ampak pospešuje vse tiste vrednote, ki so lastne temu kraljestvu, ter se upira silam, ki ovirajo širjenje božjega kraljestva, pravi papež.

Verniki in ljudje drugih narodnosti, med katerimi živite in delate, naj vidijo Vaš dober zgled, slišijo Vaše pošteno govorjenje in začutijo, kaj vse naredite za božje kra-

ljestvo v sebi, v svojih družinah in skupaj s svojimi duhovniki po svojih slovenskih župnijah in manjših

resnice. Poleg tega mojega vidnega dnevnika na mizi, vem, da mi Bog vsak dan poudarja dan kot nepopisan list, list, ki ga vstavlja v knjigo mojega življenja. Na tem listu pa niso samo različni roki, ki se jih moram držati, ampak je popisano vse moje življenje in delovanje.

Kaj pišem v ta svoj življenjski dnevnik? Ali ima moj dan kaj stalnih ur, ki so sestavni del življenja, ali pa je vse samo slučajno nametano, kakor se mi pač zdi?

Stari Rimljani so zapisali: Ohrani red in red bo ohranil tebe!

Pri knjigi življenja ima, kot vemo, Bog svoje določeno mesto. Saj je Jezus povedal, da je največja zapoved: Ljubi svojega Boga z vsem srcem in vsem življenjem, druga zapoved pa, ki je prvi enaka, ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe! To je vsa postava!

Ljubi svojega Boga! Človek božji, kje pa imam čas, da bi se ves dan ukvarjal z Bogom? Mogoče ga imaš ti, pravzaprav bi ga ti celo moral imeti, saj je to tvoj poklic, a ne zahtevaj, don Kamillo, tega od mene, delavca, ki se ves dan trudim in garam kot črna živina! Ali bo potem ostal ta del dnevnika neizpolnjen? Upam, da ne!

Božični in novoletni prazniki so dnevi, ko se srečujemo in voščimo vse dobro za novo leto. Tudi ti, dragi kristjan,

lahko vsako jutro rečeš Bogu „Dobro jutro“, tudi ti ga lahko vsako jutro prosiš, naj te spremlja pri tvojem delu. Toliko časa, da prosiš Boga za varstvo, ima vsakdo, pa če je še tako pozno vstal. In to je že molitev! Vse delo naj postane naša molitev! Vse delo postane molitev, če dan posvetimo zjutraj Bogu, zvečer pa najdemo čas za zahvalo. Zahvala za vse dobro in lepo, pa tudi za vse hudo, saj nam tudi to koristi, ker po tem vemo, kako nebogljeni smo brez božjega varstva. Tako je na začetku vsakega dneva nekaj prostora najprej za Boga. Z Bogom začnimo pisati svoj list življenja!

Ne pustimo, da nam jutranja molitev postane odvečen obrazec! Dan pozlatimo, če smo ga prav začeli.

Še en dan bo odločal o mojem življenju. V dnevniku ima drugačno barvo. NEDELJA, GOSPODOV DAN. Sedmi dan pa je Bog počival . . . Moram reči, da me je prav groza, ko lahko nedeljo za nedeljo opazujem, da niti kmečki ljudje ne počivajo, ampak so na njivi z modernimi traktorji. Gospodu vzamejo dan in ga naredo za svojega. Mnogi drugi mislijo, da je to dan izletov in počitka ter lenarjenja, ali pa dan, ko lahko izkoristijo za svoj „hobi“. Pol stoletja so se delavci borili, da bi imeli prosto soboto, sedaj pa si sami naredo nedeljo za delovni dan!

A nedelja je Gospodov dan. Kristus nas vabi, da se udeležimo daritve svete maše, njegove daritve. Ne zaradi zapovedi, ki nas veže, posvečuj Gospodov dan! — ampak iz ljubezni, ker smo s to daritvijo spet postali odrešeni, se udeležujmo nedeljske maše! Potrebujemo to posvečenje, ta oddih, to srečanje z Bogom, kjer mu lahko povevmo vse, kar nas teži, in svojo dušo napolnimo z upanjem in veseljem. Gospod nas čaka in vabi. Ne preslišimo tega glasu! Naša udeležba pri maši je merilo resnične ljubezni do Boga.

Ko smo se pogovarjali o božiču, je nekdo pripomnil: „Saj so tudi tisti dobri kristjani, ki pridejo vsaj za božič k maši.“ Odgovor se je glasil takole: „Ali si ti dober sin, če očeta samo enkrat na leto pozdraviš?“ V zadregi je rekel: „Ja, kaj pa, če ga samo enkrat na leto vidim?“

Gospod me čaka vsako nedeljo. Kakršna nedelja, takšna bo moja smrt!

odraslost

Nekemu učencu, ki je neprestano molil, je učitelj rekel: „Kdaj se boš prenehal naslanjati na Boga in se naučil stati na svojih nogah?“

Učenec se je začudil:

„Toda ravno ti si nas učil, da moramo imeti Boga za očeta!“

„Kdaj boš spoznal, da oče ni nekdo, na katerem lahko sloniš, ampak nekdo, ki te osvobodí potrebe, da bi se naslanjal na druge?“

zedinjenje

„Kako naj si prizadevam za zedinjenje z Bogom?“

„Kolikor bolj si prizadevaš, toliko večja je razdalja med Njim in teboj.“

„Kako naj torej premagam to razdaljo?“

„Dojemi, da je ni!“

„Ali to pomeni, da sva Bog in jaz eno?“

„Ne eno. In ne dvoje.“

„Kako je to mogoče?“

„Sonce in njegova luč, ocean in val, pevec in njegova pesem — ne eno. In ne dvoje.“

A. Mello, Minuta modrosti

skupnostih. „Tako naj sveti vaša luč ljudem, da bodo videli vaša dobra dela in slavili vašega Očeta, ki je v nebesih“ (Mt 5, 16).

Kako radi bi, da bi slovenske družine in župnije na tujem ustvarjale okolje, da bodo mladi v njem začutili Kristusov klic „Hodi za mano!“ in se mu velikodušno odzvali. Duhovniška služba je namreč najtesneje povezana z delom za božje kraljestvo.

Vas, dragi zdomci in izseljenci, se bomo doma še posebej spomnili na izseljensko nedeljo.

Bog z Vami in njegova Mati!

Kesac, škof

Ne pozabimo, da pišemo dnevnik življenja, ki se bo končal. Nenadoma, nepričakovano. Ali nas bo našel pripravljeni in čuječe?

Vaš
don Kamillo

začetek novega življenja

krst — vstop v občestvo cerkve

Iz svetega pisma vemo, da imamo poleg naravnega življenja še drugo življenje, ki ga imenujemo nadnaravno ali življenje milosti. Zaslužil nam ga je Jezus Kristus s svojim trpljenjem, smrtjo in vstajenjem. Tega življenja postanemo deležni pri krstu in je za nas poroštvo, da bomo po smrti srečni.

Življenje je dar. Ta zavest prihaja posebej do izraza pri krstu. Človeško življenje predamo Bogu in Bog ga vrača. Krščen biti pomeni — potopiti se v Boga, potopiti se v Jezusa Kristusa.

Kar prehaja skozi božje roke, ni več to, kar je bilo prej. Krst je zato novo rojstvo. Kdor je krščen, sprejme novo življenje „iz

Duha“. Ne živim samo življenje, ki so mi ga podarili starši, marveč sem hkrati obdarjen še z božjim življenjem. To je neskončno več kakor vstop v kako društvo.

Vsak dan življenja je zame dan božje milosti. To pomeni:

- Bogu se moram zahvaljevati za vsak dan svojega življenja. Moj dan bo imel drugačen okus, če ga bom pričel z zahvalo.

- Zaupam lahko, da ima vsak moj dan smisel in vsebino. Le odpreti moram svoje srce in prisluhniti božjim valovom.

- Vsak dan lahko znova začnem: s seboj, z ljudmi okoli sebe, z Bogom. Tisti, ki ljubijo, živijo od odpuščanja. To je tudi razlog, da

vsak dan prosimo: „Odpusti nam naše dolge, kakor tudi mi odpuščamo svojim dolžnikom.“

Apostol Pavel takole razmišlja o pomenu krsta za kristjana:

S krstom smo bili torej skupaj z njim pokopani v smrt, da bi prav tako, kakor je Kristus po veličastnem Očetovem posegu vstal od mrtvih, tudi mi stopili na pot novega življenja (Rim 6, 4).

Krst je pomensko bogat dogodek ob pričetku mojega življenja. Znamenje novega življenja, življenja zahvale, zaupanja, ljubezni in odpuščanja. Prežema moje celotno bivanje in nehanje.

krstni obred

Sestoji iz štirih delov: sprejema, bogoslužja božje besede, krsta in sklepa.

● sprejem

Duhovnik v imenu občestva pozdravi starše, botre in otroka. Vstop skozi cerkvena vrata je znamenje, da hočemo zapustiti svet greha in vstopiti v sveti prostor, kjer nam Bog daje življenje.

Starši povedo duhovniku ime, ki so ga izbrali za otroka. Priimek človek podeduje z rojstvom, ime pa izpričuje njegovo enkratnost,

edinstvenost, neponovljivost. Bog nas pozna po imenu. Z izborom imena, vzora, izrazijo starši, kaj otroku želijo.

V kratkem nagovoru duhovnik razloži pomen krsta in opozori starše in botre na njihovo odgovornost, da ga varujejo in versko vzgajajo.

Križ, ki ga duhovnik, starši in botri naredijo na čelo krščenca, je znamenje božje ljubezni in upanja, ki je vzkliko iz Jezusove smrti. To znamenje naj kristjana spremlja od zibelke do groba: pri molitvi, delu, na poti, ob vstopu v samostojno življenje, v boleznih in

življenjskih preizkušnjah. V tem znamenju smo odrešeni in s tem znamenjem je zagotovljeno večno življenje.

● božja beseda

Krst razlaga božja beseda. Odloimek iz sv. pisma naj bi starše, botre in navzoče utrdil v veri in zaupanju v Boga. Duhovnik razloži njegovo vsebino.

S prošnjami in molitvijo prosimo Boga, naj krščenca varno vodi skozi življenje in ga obvaruje vsega hudega.

priprava na krst

Za krst otroka se odločajo tudi kristjani, ki le redkokdaj zaidejo v božji hram. Neko nelagodno se počutijo ob misli na srečanje z duhovnikom. Marsikateri starši raje pošljejo v župnišče babico, teto ali pobožno sosedo, ki se naj bi „domenila za krst“ z župnikom.

A dandanašnji dan so župniki vse bolj „sitni“ in se želijo sami pogovoriti s starši. „Saj je kar fleten gospod,“ je izdaval možakar, ko se je z ženo vračal s takšnega pogovora.

Pogovor z župnikom ob krstu otroka ni noben babbav. Običajno se duhovnik razveseli vsake ovčice, posebno tiste, ki se od časa do časa izgubi iz njegovega župniškega občestva.

● krst

Sledi blagoslov krsne vode. Voda je vir življenja. Brez nje ne obstaja nobena celica. Voda tudi očiščuje. Zato je znamenje notranjega očiščenja, novega življenja v Jezusu Kristusu.

Starši in botri se v otrokovem imenu odpovedo zlu in izpovedo vero v troedinega Boga. Krščenec je s tem povabljen k hoji za Kristusom.

Duhovnik oblije z blagoslovljeno vodo glavo krščenca in govori:
KRSTIM TE V IMENU OČETA IN
SINA IN SVETEGA DUHA.

Maziljenje s sveto krizmo po te-

menu je znamenje, da krščenec pripada Kristusu — Maziljencu. S krizmo mazilijo kralje in škofe. Krščenec je postal božji otrok, obdarovan z božjo milostjo.

Belo oblačilo je znamenje čistosti, lepote božjega življenja v povezanosti z Jezusom. Naj krščenec ohrani svojo dušo nedolžno in lepo, dokler ga Bog ne pokliče v večno srečo.

Goreča sveča je znamenje, ki starše in botre opozarja na zaupano jim nalogo: ohranijo naj krščencu luč vere! Kakor je bil Jezus Luč sveta, tako naj tudi krščenec izžareva dobroto in ple-

menitost. Tako spreminja in razsvetljuje svet.

● sklep

Vsi smo božji otroci. Ob sklepu zmolimo očenaš. Postati kristjan pomeni, postati Kristusov brat, zato lahko rečemo Bogu Oče.

Duhovnik ob koncu še blagoslovi starše, botre in vse navzoče. Bog nam vedno stoji ob strani in nam pomaga.

Krstni obred lahko olupšamo s petjem, ga vključimo v mašo in še marsikaj.

Pogovoriti se je treba z duhovnikom — krstiteljem.

kaj ti da vera?

Dragi prijatelj,
pridi k Bogu, ki te kliče! Nikar ne verjemi tistim, ki ti porečejo, da je mladost ustvarjena za uživanje — ustvarjena je za junaštvo! Zares, mlademu človeku je treba junaštva, da se ustavi skušnjavam, ki silijo vanj; junaštva, da veruje čisto sam v prezirani krščanski nauk; junaštva, da mu uspe postaviti se in se tudi za las ne umakniti pred vsiljivostjo, bogokletjem, smešenjem, ki so jih polne knjige, ulice in časniki.

Toda pogum! Ne misli, da boš kaj izgubil! Krepost naredi šele iz nas človeka. Čistost te napravi močnega, spretnega, živahnega, pronicavega, jasnega ko glas trobente in bleščečega ko jutranje sonce. Kolikor bolj boš napredoval, toliko lažje se ti bodo zdele stvari. Pomisli samo na neizmerne množice siromašnih in bednih, na množice, ki umirajo v temi in pomanjkanju!

Tebi je dana prostost, izobrazba. Ti si poklican, da razsvetliš vse te prepade. Kaj boš odgovoril Bogu, ko te vpraša: „Kaj si storil z vsemi temi darovi?“ Gorje ti, če si jih uporabil samo za to, da se tema in zmeda v tem peklju še zgosti.

Verjemi v naravno poštenje svoje vesti in v zagon svoje močnatosti! Luč ni nikoli odredena tistemu, ki jo z iskrenim srcem išče.

Objame te

Paul Claudel

(Pismo je pisal Claudel mlademu spreobrnjencu leta 1907.)

iskalci in pričevalci

Paul Claudel (1868—1955)

Pesnik, pisatelj in diplomat Paul Claudel je doraščal v versko brezbrizni družini.

Za resnico je imel samo tisto, kar se da videti ali z aparati zaznati. Vse se dogaja po železnih naravnih zakonih, ki jih bo človek polagoma vse razvozlat, si je mislil. Nevera pa je njegovo srce na stežaj odprla grehu. Zaradi grešnega življenja se ga je nemalokrat loteval obup. Pogosto ga je pregnjala misel na smrt.

Prvi žarek resnice je posijal v njegovo dušo, ko je začel brati dobre knjige. Tudi sam je bil pri osemnajstih že pesnik in pisatelj.

Na božični praznik leta 1886 je šel k maši v častljivo pariško stolnico Notre-Dame, da bi dobil kakšno snov za svoje književno ustvarjanje. Nič posebnega ni doživel. Ko pa so začeli peti Marijin hvalospev „Moja duša poveljuje Gospoda“, se je zgodilo tisto, kar je preusmerilo vse Claudelovo življenje: nekaj

je v trenutku ganilo njegovo srce in — veroval je!

Mladega pesnika je to doživetje pretreslo, hkrati pa ga je prevzela groza. Vsi predsodki zoper vero so v njem še ostali živi, vera se mu je še vedno zdela zbirka nesmiselnih bajk, duhovniki in verniki so mu bili zoprn, da jih je skorajda sovražil. Pri vsem tem pa je dobro čutil, da je to, kar se mu upira, čista resnica.

Spraševal se je, razmišljal in dvomil. Še štiri leta se je upiral resnici in se bojeval z različnimi pomisleki. „Mladi ljudje, ki vero lahko miselno zavržejo,“ je zapisal, „se ne zavedajo, koliko bodo morali prestat, da se spet do nje dokopljejo.“

Začel je brati sveto pismo. Spoznal je, da je Jezus Božji Sin, da ga kliče k sebi ter mu zagotavlja svojo ljubezen. Poglabljal se je v verska vprašanja in pogosto zahajal v cerkev. Verskih obredov se ni mogel nagledati. Najgloblji vtis je nanj napravila maša. Uvidel je, da je tudi njegova umetnost eden božjih darov in da se njegov pesniški talent razvija tem lepše, čim bliže je veri. Ves čas pa je veliko molil, celo s solzami v očeh. Na božič 1890 se je spravi z Bogom.

Stopil je v diplomatsko službo in bil francoski veleposlanik na Danskem, Japonskem in v Združenih državah Amerike. Ves čas je veliko pisal in sodi med največje književnike novejših dobe. Vse njegovo literarno ustvarjanje je ena sama hvalnica Boga.

Claudelu ni bila podarjena svetost, podarjena mu je bila le milost spreobrnjenja. Vsa njegova življenjska pot je bila zaznamovana z notranjim bojem, trudom in delom. Bil je velik in globok mislec. Razsvetljen z božjo lučjo je ljudem odkrival tri vrednote:

- Boga v svetu,
- Kristusa v Cerkvi in zgodovini,
- človeka v srcu in v vesti.

med vrsticami

Z izrezki iz slovenskih in tujih listov skušamo prikazati resnično podobo sedanjega slovenskega trenutka. Čeprav smo pri izboru za resnico nadvse natančni, odgovarjajo končno za utemeljenost poročil njih pisni oziroma uredništva zadevnih listov.

NAŠ TEDNIK: SLOVENIJA SAMA ALI Z JUGOSLAVIJO V EVROPO?

Član četverice zmontiranega ljubljanskega vojaškega procesa Janez Janša je pred kratkim predaval v Celovcu. Iz predavanja posnemamo glavne ugotovitve.

Predpogoj za pot Slovenije v Evropo so osnovne demokratične reforme v republikah in v preostali Jugoslaviji. Jugoslavija z državljansko vojno na Kosovu in z enopartijskim sistemom ne sodi v Evropo. Če pa bodo spomladi v Sloveniji izvedli svobodne volitve in preoblikovali politični sistem v parlamentarnega, potem je to že prvi korak v Evropo. Le-ta pa bo še bolj učinkovit, če bo pri volitvah zmagala opozicija. Zaenkrat še ni nikakršnega zagotovila, da svobodne volitve sploh bodo. V primeru zmage opozicije ni garancije, da ne bo prišlo do vojaške intervencije.

Zato so reformni procesi danes v Sloveniji posebnega pomena, treba pa je dvomiti, ali jih bo mogoče tudi izvesti, ker jih ogrožajo sledeči dejavniki:

- Težnja novega srbskega komunizma po centralizaciji in spremembi ustavnih temeljev federacije iz leta

1974. Napaja se iz šovinistične energije zoper Albance.

- Odločno stališče armade, da večstrankarski sistem ni sprejemljiv za državo, ker bi to ogrozilo učinkovitost armade in s tem sam obstoj Jugoslavije. Da ni nobene neposredne povezave med tržnim sistemom in političnim pluralizmom.

- Politika uradne slovenske oblasti, ki v besedah sicer pristaja na večstrankarski sistem, praktično pa je v tej smeri naredila zelo malo. Komunisti še vedno držijo vse ključne položaje v upravi, policiji, gospodarstvu in centralnih javnih medijih. Partijske organizacije delujejo v policiji, sodstvu, podjetjih, šolah, na univerzi. Partija in transmijske organizacije v Sloveniji imajo več tisoč profesionalcev, vsa opozicija skupaj pa niti enega.

Opozicija se pod temi neugodnimi pogoji pripravlja na volitve. Možno je, da bo opozicija dobila večino, v najslabšem primeru pa vsaj 30% glasov. To bi že zadoščalo za dovolj velik vpliv na strateške odločitve, predvsem pa bi to omogočilo Sloveniji, da se upre centralističnim spremembam zvezne ustave.

V primeru, da ne bi bilo mogoče izvesti demokratičnih reform v Sloveniji in v ostali Jugoslaviji, bi bila primerna odcepitev Slovenije od Jugoslavije in samostojna pot v Evropo. Velik problem bi pri tem koraku predstavljali delavci iz drugih republik, katerih je v Sloveniji zdaj že nad 200.000.

NAŠ TEDNIK, Celovec, 10. nov. 89/2—3.

DEMOKRACIJA: PARTIJA MORA SVOJ MONOPOL OBLASTI DATI IZ ROK

Parlamentarna demokracija. Tu je tisti stožer, na katerem sloni ali pade sleherni politični program. Če družbeni sistem nima v sebi vgrajenega mehanizma, ki bi mu posredoval informacije o pravilnosti sprejetih ukrepov in na temelju takih informacij izsilil spremembo smeri, je obsojen na propad. Zaradi partijskega monopola naša družba prav tega mehanizma (doslej) ni imela. Vse, kar je partija odredila, je bilo edino prav, ker drugega sploh ni bilo. Par-

tija se je spremenila v enoakega Polife-ma, ki je še na to oko oslepel.

Splošni družbeni propad in zlom je zato nujen in neizogiben, ne glede na kakršenkoli program, najsi bo dober ali slab. Razen če nosilec takega programa računa na svojo nezmotljivost. Partija je tudi pri tem vztrajala — dokler je niso pred vso javnostjo porazila najsprotna dejstva. Zato je vprašanje političnega monopola še vedno ključno in je zdaj edino odločilno. Na tem vprašanju se bo odločala tudi naša politična prihodnost. Šele pozneje, ko bo ali naj bi bil odpravljen partijski monopol, ima smisel notranja politična diferenciacija.

Dokler ima partija politični monopol — in danes ga ima še vedno v celoti, kajti popolnoma obvladuje vse organe oblasti, torej vse vzvode odločanja — se ne more v našem družbenem življenju nič bistvenega premakniti, pa naj imajo posamezne politične zveze ali stranke, vključno s partijo samo, kakršnekoli programe. Naj partija zapiše v svoj novi program karkoli hoče, naj razglaša svoj sestop z oblasti — v bistvu se ni nič spremenilo. Samo po tem je mogoče soditi o njeni pripravljenosti na spremembe.

Da si želi sprememb tudi partija sama, jasno sledi iz njenega programa, ki je veliko bolj negacija njenih dosedanjih zmot in napak (če naj uporabimo najbolj milo označbo), veliko manj pozitivna usmerjenost v nove prodore.

Ameriški časniki so polni hvale in zanimanja za Madžarsko, Poljsko in Nemčijo. Vsa Vzhodna Evropa drvi v demokracijo, si mislijo ameriški bralci, Jugoslavija pa je še naprej zaostala balkanska država s teroristi, lokalnimi diktatorji in utopičnimi komunisti.

**DEMOKRACIJA,
Ljubljana, 5. dec. 89/4.**

Partija si skuša na vsak način podaljšati oblast in s tem privilegije. Pri volilnem zakonu se kaže, kako skuša odvzeti vpliv in moč novim strankam. Zelo taktizira s tem, da skuša uveljaviti, da bi se ljudje odločali za posamezna imena, ne pa za stranke in njihove programe.

**DEMOKRACIJA,
Ljubljana, 5. dec. 89/9.**

Dve stvari, ki sta ključnega pomena, pa ostajata nejasni.

● Prvo je očitno prizadevanje za manipulacijo z opozicijo (ki naj bi bila samo alternativa!). Že samo ustanovitev t. i. okrogle mize in vsa prerokanja in pogajanja v zvezi z novim volilnim zakonom to jasno dokazujejo. Če partija resnično sprejema politični pluralizem in če je iskrena v svojih izjavah o sestopanju z oblasti, se nima v tem pogledu o čem pogovarjati. Preprosto ni predmeta za pogajanja. Partija bi morala takoj in brezpogojno pristati na povsem svobodne volitve. V krog svojih „pogajalcev“ je pritegnila tudi vrsto navnežev iz vrst opozicije, kar je njen nedvomni uspeh — dolgoročno pa še večji poraz.

● Drugi problem je njena neopredeljenost do Jugoslavije kot zvezne države. Preoblikovanje Jugoslavije v drugačno skupnost narodov je samo druga stran istega problema demokratizacije. Obstoječe sedanje Jugoslavije izvira iz istih ideoloških korenin realsocializma kot njena notranja družbena ureditev. Brez preoblikovanja Jugoslavije kot skupnosti narodov pa ni nikakršnih izgledov ne za demokracijo, ne za narodno suverenost, pa tudi ne za partijo samo in tudi za opozicijo ne. Vse nas bo zagnila tema.

Poleg odprave partijskega monopola kot primarnega pogoja se postavlja tudi enako usodno vprašanje preoblikovanja Jugoslavije. Torej vprašanje ustave. Če bomo prisiljeni sprejeti kot primarno zvezno ustavo, smo vsi sku-

paj obsojeni, s partijo vred. V takem primeru se kot skrajno resno zastavlja vprašanje samega preživetja Slovencev kot naroda.

France Bučar

DEMOKRACIJA, Ljubljana, 21. nov. 89/8.

DEMOKRACIJA:
**KONČAJMO Z OKTOBRSKO
REVOLUCIJO NA SLOVENSKEM**

Socializem in komunizem sta budila upanje, dokler se ni izkazalo, da je vanju vgrajenih preveč zmot in strukturnih napak. Tista, da bo prinesla blaginjo množicam diktatura proletariata, ali tista o partiji kot nosilcu interesov delavskega razreda. In seveda, dokler ni vsak videl ali izkusil, kako so komunisti obljubljali kmetom zemljo, jim jo tudi dali, a na koncu spet vzeli. Kako so obljubljali delavcem tovarne in pravico do odločanja, a nazadnje prepustili eno in drugo partijski in državni birokraciji. Ali kako so obljubljali duhovno in kulturno svobodo in kako se je potem vse končalo v nesvobodi.

Komunizem se je izkazal za asocijalnega. Do sedaj je produciral zgolj revščino in despotstvo aparatčikov. Hočeš nočeš se izkaže, da komunizma ni mogoče reformirati. To leži v njegovem bistvu. Komunizem ni v krizi. Če bi bil, bi obstajala možnost, da se iz nje izkoplje prenovljen in okrepljen. Toda za to ni nobenih znakov.

Zgodovina pozna marsikaj. Toda še noben imperij ni prostovoljno razpadel, še nikoli niso diktatorji zaukazali svobode, nobena totalitarna država ni sama sebe hoté zrušila in nobena komunistična partija na oblasti še ni prostovoljno sestopila. Zato se ne slepimo! Do demokratizacije in liberalizacije v komunističnih deželah ne prihaja, ker so komunisti postali iskreni demokrati in liberalci, ampak obračajo svoj obraz k ljudem, ker so se znašli pred zidom. Ker so bankrotirali. Dokler so komunistične partije živele od zaplenjenega premoženja, vojnih odškodnin, mednarodnih posojil, ropanja narave, na račun slabo plačanih delavcev in s pomočjo velem manipulacij in terorja, komunistom še na misel ni prišlo, da bi se odrekli svojemu vodilne-

mu položaju in družbi. Komunisti storijo nekaj le, če je to v njihovem interesu ali če so k temu neusmiljeno prisiljeni. Tega ne kaže pozabiti.

Res je komunizem kot ideja in praksa propadel, niso pa propadle komunistične partije na oblasti. Tudi pri nas še ne.

Kaj imajo naši partijski liberalci pokazati? Ali se je v letih, ko imajo besedo, inflacija zmanjšala, življenjska raven izboljšala, količina strupov v zraku, vodi in zemlji znižala? Ali smo Slovenci sedaj res gospodarji v svoji hiši? Nič tega. Zanje govori le to, da ne zapirajo tistih, ki mislijo drugače kot oni. Toda ali je dovolj, če mlajša generacija komunistov ni več tako nasilna, brezobzirna, surova kot tisti, ki so jih svojčas sprejeli v partijo? Ali če nam neobvezno obljublajo to, kar nam že tako gre in kar si lahko sami vzamemo?

Socializem po meri človeka, ki nam ga ponujajo slovenski komunisti, ni nič drugega kot kapitalizem 19. stoletja. Lahko si zamislimo, da ga v primeru, če bi pri nas res zavladal, nihče ne bi maral.

Najprej se moramo odpovedati monopolu partije in končati boljševiško oktobrsko revolucijo na Slovenskem. Prilika za to se ponuja na spomladanskih volitvah.

Hubert Požarnik

DEMOKRACIJA, Ljubljana, 21. nov. 89/10.

SÜDDEUTSCHE ZEITUNG:
**JUGOSLAVIJA
PRED RAZPADOM**

Stvar je videti kot čista blaznost: v času, ko se v Evropi podirajo gospodarske pregrade in se odpirajo meje med Vzhodom in Zahodom, poziva največja jugoslovanska republika Srbija k prekinitvi vseh odnosov z malo republiko Slovenijo. Nobeno srbsko podjetje naj bi ne sodelovalo več s slovenskimi podjetji, v Srbiji naj bi slovensko blago bojkotirali. Po vseh pravih agitpropeske umetnosti pošiljajo srbska družbena občila Slovence na ves glas k vragu, kot da bi bila Slovenija sovražna dežela, ne pa sestavni del države „bratstva in edinstva“.

(Dalje na 13. strani)

Slovenija

Moja dežela.

na sploh

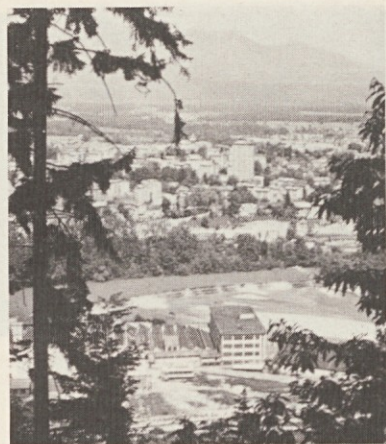
DEMOS, DEMOKRATIČNA OPOZICIJA SLOVENIJE

Je 13. decembra v prostorih Društva slovenskih pisateljev v Ljubljani pripravila tiskovno konferenco, na kateri so predstavili svoj program. Govorili so tudi o sedanjem političnem položaju v Sloveniji in Jugoslaviji. V Demos so se združile Slovenska demokratska zveza, Slovenski krščanski demokrati in Socialdemokratska zveza Slovenije, njihov program pa podpira tudi Slovenska kmečka zveza, vendar se kot organizacija, ki ni le politična, temveč tudi stanovska, ne bo vključila v to opozicijsko zdru-

ženje. Demos so ustanovili zaradi skupnega nastopa na spomladanskih volitvah. Prizadevali si bodo za suvereno slovensko državo slovenskega naroda, bodisi samostojno ali v konfederaciji z drugimi državami, za parlamentarno demokracijo in pravno državo.

RAZSTAVA BOŽIČNIH JASLIC

V prostorih ČZP Kmečki glas na Celovski cesti 43 v Ljubljani, so 14. decembra odprli razstavo slovenskih božičnih jaslíc. Tako je v Ljubljani po nekaj desetletjih znova prireditve, ki naj bi pokazala bogastvo tovrstnega ljudskega izročila pri nas in opozorila na potrebo po njegovem vrednotenju. Navzočim sta spregovorila predsednik RK SZDI Jože Smole ter slovenski metropolit in nadškof dr. Aloj-

KRANJ, staro središče Gorenjske

zij Šuštar. Jože Smole je med drugim dejal: „Današnja razstava slovenskih božičnih jaslíc je predstavitev slovenske kulturne dejavnosti in dediščine, saj božič ni samo verski praznik, temveč tudi družinski. Osnovno sporočilo praznika je ‚Mir ljudem na zemlji‘, kar je še posebej aktualno sedaj, ko se zastruje spor med Srbijo in Slovenijo in ko je s strani Srbije uvedena proti Sloveniji gospodarska blokada. Ljubljanski nadškof pa je dejal: „Razstava jaslíc je predstavitev naše kmečke zemlje, saj so kmetje postavljali prve jaslice. Kmečki stan je tudi imel v zgodovini posebno vlogo pri ohranjanju slovenskega rodu, tradicije in kulture. Zato pa nas je prizadelo, da se ekumenski odnosi med pravoslavno in katoliško Cerkvijo zastrujejo zaradi političnih problemov. Hudo pa se ne sme vračati s hudim, ampak z dobrim.“

SRBSKEGA MITINGA V LJUBLJANI

ni bilo. Miličniki, ki so 1. decembra na Trgu revolucije pričakali tiste vne-teže, ki nikakor niso hoteli slišati o-vestil o tem, da je miting „resnice“ Srbov in Črnogorcev s Kosova prepo-vedan, niso imeli težkega dela. Že zato ne, ker je bilo zborovalcev nekaj-

krat manj kot novinarjev, ki so tu čakali na svoj veliki trenutek. Večina mitingarjev je prisluhnila pozivom miličnikov, naj se mirno razidejo. Le trinajst oseb, med njimi štiri iz Slovenije, ni hotelo upoštevati ukaza pooblaščenih oseb, zato so jih odpeljali na postajo milice Ljubljana Center. Okoli trinajste ure se je skupina kakih dvajset oseb zbrala pred pravo-slavno cerkvijo v Ljubljani, kjer se je z njimi pogovoril Peran Boškovič, nato pa se je mirno razšla.

od tu in tam

CELJE

Na pobudo Socialdemokratske zveze celjskega območja in njenega predsednika Silvestra Drevenška so se sestali predstavniki Slovenske demokratične zveze Celje in Slovenske Konjice, Slovenske kmečke zveze, ZSMS Celje, Društva za varstvo okolja in neodvisnih sindikatov ter ustanovili Združeno demokratično opozicijo. Skupaj bodo delovali na treh področjih: za doseg konkretnih političnih ciljev, kot ekološka koordinacija in kot razširjena politična koordinacija. Svoj temeljni skupni cilj so opredelili kot vzpostavitev parlamentarne demokracije in odpravo „enopartijskega režima na celjskem območju“.

DOBRNA

V zdravilišču Dobrna so proslavili nekaj pomembnih jubilejev: 842. obletnico odkritja termalnega vrelna, 586-letnico zdraviliške dejavnosti in 10-letnico hotela Dobrna. Če k temu dodamo, da so zdraviliški dom zgradili že pred 370 leti, je Dobrna eno najstarejših zdravilišč pri nas. Danes pa postaja tudi najsodobnejši center za medicinsko rehabilitacijo.

KOPER

Reška Jugolinija iz kopske luke povečuje promet iz leta v leto. Trem kontejnerskim „expressom“ iz Kopra proti vzhodni obali ZDA se je priključila še ladja Zagreb express. Na tej liniji Jugolinija in Luka zagotavljata 12-dnevni servis, iz Kopra v ZDA pa po tej poti potuje letno 17 tisoč kontejnerjev z okrog 50 tisoč tonami blaga.

KRANJ

Na razstavišču v Savskem Logu so odprli 30. novoletni sejem. Na njem prodajajo blago za široko porabo, ki ga ponuja okoli 100 trgovskih podjetij in zasebnikov. Veliko je predvsem konfekcije in gospodinjstvih aparatov, ne manjka pa tudi športne opreme, pohištva, kmetijskih strojev ter novoletnih daril, igrač, živilskih izdelkov in izdelkov domače obrti.

KRANJSKA GORA

V Kranjski Gori so odprli nov most čez hudournik Pišnica, stari dotrajani

most pa bodo podrl. Novi most je po načrtu Viktorja Marklja in Petra Gabrijelčiča zgradil jeseniški Gradis, ki je bil za to kot najugodnejši ponudnik izbran poleti 1988, ko je vrednost del znašala milijardo dinarjev. Lani so po pripravljanih delih morali gradnjo prekiniti zaradi delno spremenjene trase, ki je zmanjšala posege predvsem v hribu na levem bregu Pišnice, letos pa so morali prekiniti delo zaradi nepredvidenih zemeljskih razmer. Izdelati so morali nov načrt, s čimer se je prvotni vzpon mostu povečal s 24 na 30 metrov.

LJUBEČNA

Na dobrodelnem koncertu, ki ga je pripravilo domače kulturno-umetniško društvo, je bila dvorana v zadruženem domu polna. Vsi, ki so prišli, so prišli z namenom, da pomagajo mlademu Damjanu Skutniku iz Klanca nad Dobrno pri nakupu električnega invalidskega vozička. Na koncertu so sodelovali domači pevci, godbeniki, pevke in otroška plesna skupina.

Organizaciji Rdečega križa, ki vodi akcijo za nakup invalidskega vozička, so nakazali izkupiček 11,118.050 dinarjev.

LJUBNO OB SAVINJI

Na Ljubno sta Železarna Ravne in njen tozd Kovinarstvo Ljubno podpisala družabniško pogodbo o ustanovitvi družbe z omejeno odgovornostjo. Gre za dejanje, ki je povezano s

preoblikovanjem delovnih organizacij in tozdov, kot ga narekuje zakon o podjetjih. Kovinarstvo Ljubno bi po- slej lahko delovalo tudi kot obrat železarne, kar pa bi bilo pravzaprav nazadovanje. Partnerja sta se zato raje odločila za ustanovitev družbe z omejeno odgovornostjo, v kateri ima Železarna Ravne 35, Kovinarstvo Ljubno pa 65-odstotni delež.

MARIBOR

Skupna akcija mariborskega Stan- investa in strokovnjakov zavoda za spomeniško varstvo že kaže uspešne rezultate. V Mariboru je samo pet zgradb iz poznega secijskega obdobja, pred katerim pa sta dve že zasijali v popolnoma novi podobi. Lani so začeli obnavljatai zgradbo na Glav- nem trgu 23, pred dnevi pa so končali obnovo hiše na Koroški cesti 6. Obnova je potekala tudi po starih fotografijah, ki so jih hranili stanoval- ci. Barve na pročeljih so enake, kot so jih imele hiše ob dograditvi, nove fasadne barve pa je kot poskusni ma- terial dala tovarna Jub iz Dola pri Ljubljani. Pročelja krasi tudi prvotna kombinacija keramičnih ploščic in ometov.

MARIBOR

Do vasi Loka nad Framom na Po- horju je zdaj speljana sodobna asfal- tirana cesta. Decembra so namreč odprli tri kilometre dolg cestni odsek, tako da je s prejšnjim, dva kilometra dolgim asfaltnim delom, cestna po- vezava od Zgornje Polskave do Loke sklenjena. Denar za cesto je prispeval mariborski sis za ceste, precej ze- meljskih del so opravili krajani sami. Več kot dvesto domačij je zdaj pove- zanih z asfaltom po eni strani iz Fra- ma, drugi pa tudi iz Zgornje Polskave.

MARIBOR

Predsednik zbora občin skupščine mesta Maribor Pavle Leban je v navzočnosti nekaterih predstavnikov

Prizori iz Bohinja

mariborskega kulturnega življenja 2. decembra 1989 sprejel skladatelj Radovana Gobca ob njegovi 80-let- nici.

MURSKA SOBOTA

Direktor klinike iz Ingolstadta Mi- chael Herrler in direktor Splošne bolnišnice Murske Sobote Emerik Zver sta podpisala listino o dolgoro- čnem medsebojnem strokovnem so- delovanju obeh bolnišnic. S tem so dokončno uresničili dogovor med bolnišnicama iz letošnje pomladi ozi- roma lanskoletno pobudo soboškega občinskega komiteja ZKS in jugoslo- vanske SPD.

Ingolstadt in Murska Sobota sta že vrsto let prijateljski mesti in ves ta čas poskušajo oboji najti tudi čimveč možnosti za konkretno in ne samo formalno sodelovanje. Doslej je bilo tega zelo malo, tako da je dogovor med obema bolnišnicama eden red- kih, od katerih bo tudi kaj koristi.

ORMOŽ

Tovarna sladkorja v Ormožu je utišala očitke, da je nepotrebna, politična in izgubaška. Še slovenski kmetijski minister Milan Knežević je z zadovoljstvom ugotavljal, da je po- leg dobrih proizvodnih rezultatov ta tovarna imela tudi obdobje „relativno dobrega finančnega poslovanja“, ker je to odgovor na napade tistih, „ki smo odločitev za to tovarno sprejeli“. Za slovesnost ob 10-letnici pa je takšna resnica zares spodbudna.

RAVNE NA KOROŠKEM

Programska seja občinske organi- zacije socialistične zveze na Ravnah je bila zelo živahna. Delegati so brez dlake na jeziku povedali marsikaj: da ne verjamejo več ideologiji, ki je državo, predvsem pa njeno gospo-

Zimski športni center KALIČ na slovenskem Koroškem.

darstvo, pripeljala na rob propada; da mnogi ne zaupajo več sistemu, ki ljudem na pragu 21. stoletja prinaša bedo; da ne zaupajo več niti lokalnim oblastem, ki velikokrat delajo slabo in ravnajo svojeglavo. S tem se seveda niso izrekli za protibirokratsko revolucijo srbskega tipa, temveč za temeljito družbeno in gospodarsko reformo, za politični pluralizem, razvoj podjetništva in vsega, kar je v razvitem svetu normalno.

RAVNE NA KOROŠKEM

Železarni Ravne že od polletja zelo primanjkuje naročil. Zaradi tega so ustavili polovico jeklarne. 110 delavcev pa so poslali na prisilni dopust in jim določili 80-odstotno plačo.

SLOVENSKA BISTRICA

Slovenska demokratična zveza je številčnejša še za en območni odbor, ki so ga ustanovili v Slovenski Bistrici in za njegovega predsednika izvolili Zdenka Zoriča. Bistričani, ki so doslej delovali v okviru mariborskega odbora, so na ustanovnem zboru pozvali druge alternativne organizacije k skupnemu nastopu pri odpravljanju perečih težav v občini, pričakujejo pa tudi, da si bodo na volitvah zagotovili zastopnost v občinskih organih.

V bistriški občini že več kot leto

deluje Slovenska kmečka zveza, v katero je vključenih več kot 1000 članov, organizirana je Socialdemokratska zveza, obstajajo pa tudi Zeleni, ki za zdaj še niso jasno sporočili svojih političnih ciljev in so organizirani v društvu okolja. Če sodimo po tem, da bo kmalu svojo organiziranost dorekla mladinska organizacija, potem je jasno, da bodo prihodnje volitve tudi v občini Slovenska Bistrica osvežujoče in zanimive.

SLOVENSKA BISTRICA

V bistriški občini je ta čas že dvajset zasebnih trgovin, če pa jim prištejemo še butik na Partizanski cesti, ki je bolj trgovina kot obrtna delavnica, in še pet ali šest prošenj za odprtje novih, lahko rečemo, da jih je zdaj že petkrat več kot pred letom. Med njimi je največ prodajaln z živili oziroma z mešanim blagom. Bistričani pa lahko zavijejo še v zasebno komisijsko prodajalno, v dve prodajalni s sadjem in zelenjavo ter v dve trgovini s konfekcijskimi izdelki.

SLOVENJ GRADEC

V tozdu Prevent slovenjgraške Tovarne usnja so odprli več kot 2500 kvadratnih metrov veliko proizvodno dvorano. V kolektivu, ki zaposluje

460 delavcev, bodo poslej lahko sodobnejše organizirali proizvodnjo avtomobilske konfekcije in delovnih zaščitnih sredstev.

ŠEMPETER V SAVINJSKI DOLINI

Zasebna turistična agencija Dober dan v Šempetru v Savinjski dolini je za začetek galerijske dejavnosti pripravila razstavo fotografij slovenskih fotoreporterjev. Zdaj pa so obiskovalcem ponudili novo razstavo, na kateri predstavljata del svojih stvaritev Josip Ipavec iz Šentjurja in Jure Cekuta iz Celja. Galerija in turistična agencija Dober dan je svojo ponudbo popestrila tudi z darili, ki jih je mogoče v njej kupiti. Gre predvsem za izdelke domače obrti.

ŠKOFIJA

„Današnji svet ni ukrojen po merah našega duha... Spremeniti ga hočemo v svet, v katerem bomo začutili pristnost življenja,“ piše v sporočilu, ki so ga sprejeli mladi grosupeljske dekanije na adventnem srečanju 10. decembra. „Darovanje za druge naj bo naš način življenja! Moč za to bomo črpali v osebnem pogovoru in srečevanju z Njim, ki nam kaže polnost življenja,“ pišejo mladi in nato konkretizirajo tudi nekaj usmeritev. Najprej pravijo, da je treba spremeniti družino ter v njej ustvariti več iskrenosti, pristnosti, medsebojnega pogovora in skupne molitve. Želijo tudi, da bi se spremenila šola in postala vez med mladimi in življenjem, ne pa le posredovalka abstraktnega znanja in ideologije; učitelji naj odkrivajo talente, ne pa da širijo povprečnost. V družbi hočejo mladi svobodo mišljenja, javnega govorjenja in nastopanja. Ideologijo naj zamenja prizadevanje za polno življenje vseh ljudi; ko ljudem ne bo treba delati za golo preživetje, bo prvi znak, da se te želje uresničujejo.

med vrsticami

(nadaljevanje z 8. strani)

A to, kar se zdi blaznost, je metoda. Zastrašujoča metoda po geslu „Če nočeš biti moj brat, ti razbijem lobanjo!“ Desettisoči srbskih nacionalistov so hoteli svojim „slovenskim bratom“ na množičnem zborovanju v Ljubljani sporočiti srbsko „resnico o Kosovu“. Ko so Slovenci po skušnjah s srbskimi „spreobračevalnimi gonjami“ miting prepovedali in demonstrantom meje zaprli, je kot razjarjen odgovor prišel srbski poziv k bojkotu.

Ta poziv žene razpadanje Jugoslavije dalje. Že zdavnaj ne gre več za spore med narodnostmi, marveč za dve nasprotni družbeno politični pojmovanji, ki vlečeta Jugoslavijo narazen: na eni strani nacionalno srbska zahteva po prednosti oblasti v državi, na drugi vztrajanje Slovencev in Hrvatov pri demokratičnih reformah znotraj federativne ureditve. Srbski poziv k bojkotu kaže, da ni med obema pojmovanjema nobenega mostu.

SÜDDEUTSCHE ZEITUNG,
München, 4. dec. 89/4.

DELO:

**PARTIJA POKAZALA, DA JE
PRIPRAVLJENA DOKONČNO
SPRETI NARODE**

Trideset beograjskih intelektualcev (z Djilasom na čelu) je izdalo (naslednjo) posebno peticijo, v kateri obsojajo srbsko odločitev o pretrganju vseh stikov s Slovenijo.

Nacionalne in vse druge jugoslovanske probleme bomo lahko začeli uspešno premagovati šele tedaj, ko bomo odpravili monopol komunistične oblasti in ko bo vzpostavljena parlamentarna demokracija. Dokler tega ni, se problemi kopičijo, zaostrejujejo in nas vodijo v katastrofo.

Sredi pospešene preobrazbe Vzhodne Evrope, ko države druga za drugo priznavajo poraz državne ureditve, zasnovane na monopolu komunistične partije, pa smo v Jugoslaviji priče povsem drugačnega in v marsičem nasprotnega procesa.

Vladajoča partija, pa naj bo še tako razcepljena in neenotna, v vseh delih države ohranja skupni interes, da bi obdržala monopolni položaj, prav takšen, kakršnega zdaj odpravljajo vsi, od Berlina do Sofije. Ker partijske oblasti ne morejo ustrezno urediti nobenega življenjskega problema te države, se zatekajo k povzročanju nacionalnih sporov in zaostrovanju položaja. Te oblasti, vsaka v svojem rezervatu, skušajo obdržati vlogo zastopnika in odrešenika naroda, da bi se izognile vzpostavitvi demokratične ureditve in se rešile tveganja, da bi na resnično svobodnih volitvah izgubile oblast. Tako politični procesi kot napevedani mitingi, prepovedi gibanja in javnega zbiranja in nazadnje tudi dramatično sporočilo o prekinitvi odnosov Srbije s Slovenijo, imajo enak vzrok in enak cilj.

Partija je pokazala, da je pripravljena dokončno spreti narode v tej državi, jim preprečiti vključitev v evropsko prihodnost ter zaustaviti naravno demokratično in gospodarsko preobrazbo držube.

Menimo, da sedanja partijska oblast nima te pravice niti v Srbiji, niti v Sloveniji, niti kje drugje.

DELO, Ljubljana, 4. dec. 89/1.

DELO:

**DEMOKRATIČNA OPOZICIJA
SLOVENIJE**

Slovenska demokratična zveza, Slovenski krščanski demokrati in Socialdemokratska zveza Slovenije so dne 4. 11. 1989 s podpisom sporazuma ustanovile „Demokratično Opozicijo Slovenije“, kratko imenovano DEMOS. DEMOS je združenje političnih organizacij, ki bodo skupaj nastopile na skupščinskih volitvah prihodnje leto, pri tem nastopu pa bo z njim sodelovala tudi Kmečka zveza Slovenije. Poleg ustanovnih članic se lahko DEMOS priključijo tudi druge politične organizacije, ki sprejmejo Majniško deklaracijo 89 in podpišejo sporazum.

Zato ima DEMOS tudi skupen volilni program, katerega izhodišče je Majniška deklaracija 89 in ki temelji na suverenosti države slovenskega naro-

Kar naprej je treba nekaj dati, državljani Slovenije pa nimajo prave predstave, kako poteka pretakanje denarja skozi SKLAD ZA NE-RAZVITE.

**DEMOKRACIJA,
Ljubljana, 5. dec. 89/1.**

da, parlamentarni demokraciji in spoštovanju človekovih pravic in svoboščin.

DEMOS ima predsedstvo, ki ga sestavljajo predstavniki vseh organizacij članic. Za prvega predsednika predsedstva DEMOS je bil izvoljen dr. Jože Pučnik. DEMOS se organizira tudi na ravni občinskih in drugih lokalnih organizacij članic.

DEMOS zahteva, da vsi državni organi Slovenije uveljavijo načelo reciprocitete in prekinejo vse stike z državnimi organi Srbije in zlasti da se slovenska politika ne ponižuje z mole-dovanjem, naj Srbija premisli ter spremeni ta svoj odnos do Slovenije.

Hkrati DEMOS ugotavlja, da je skrajni čas, da se v Sloveniji takoj začne uveljavljati z amandmaji zajamčena pravica do samoodločbe. V smislu Majniške deklaracije 89 je treba uveljaviti slovensko suverenost z uveljavljanjem konfederalnih elementov v razmerju med Slovenijo in federacijo in

(dalje na 35. strani)

Bratci moji, komedija je končana, je zapisal Ciril Zlobec. In res, tovariš Zlobec, prav imate, Kučanu in vsem vam, ki nočete videti naše edine prave resnice, so dnevi šteti.

**DEMORAKCIJA,
Ljubljana, 5. dec. 89/9.**

ivan cankar

na klancu

roman

Sanjal je o veliki dediščini, o tisočih, da celo o milijonih, in razsipal je denar na vse kraje, dajal je vsem, ki so hoteli, berači so prihajali k njemu in ko so šli od njega, so si kupovali hiše. On sam je imel palačo v mestu, vrtove, gozdove, Francka se je vozila v kočiji, s štirimi pari iskrih belcev, v ušesih, na rokah, okoli vrata vse polno zlatine in dragih kamnov . . .

Sanje so bile zmerom drugačne, zmerom si je izmislil kaj novega, ponavljal ni nikoli in tako je užival v sanjah zmerom znova in zmerom rajši se je zatapljal vanje. Živel je življenje vseh grofov, kraljev, bogatašev, razbojnikov, ki jih je poznal iz nemških romanov.

Sredi branja je časih postal ter se zamislil: on bi delal drugače, živel bi drugače. In popravljaval je romantično delo nemškega pisatelja, šele njegova vroča domišljija — domišljija slabotnega, plašnega človeka brez energije — je dala romanu pravo romantično življenje.

Kolikor bolj se je izgubljal v sanje, tem strašneje mu je bilo življenje in kadar se je nenadoma predramil, je bil obup tako velik, da bi mahoma končal vse, razbil si glavo ob steni.

Le redkokdaj se je ozrl z jasnim pogledom naokoli in se je tolažil: „Mlad sem, grem lahko kamorkoli — svet je velik. Kjer jih živi toliko, bom tudi jaz in bo živela moja družina. Samo bojzljivec in

Francka je spoznala v trgu Toneta Mihova. Veliko je bral, lepo je znal govoriti in slikal ji je rožnato prihodnost. Poročila se je z njim.

S poroko se začne zanjo nesreča za nesrečo. Najhujše se začne, ko pride v trg krojač iz mesta in odpre prodajalno z narejenimi oblekami. Mihov izgublja za služek. Najbolj ga boli, da določijo novega trgovca za govornika na veselici. Mihov se napije in zalučič krojaču kozarec v čelo. Za teden dni mora v zapor.

Francko tare uboštvo in skrb za bolnega moževega očeta. Mihov pa večno sanjari.

brezsrčnež si razbija glavo ob zidu!“

A to je šlo mimo, zasijalo je samo in je ugasnilo.

Kadar je pogledal na Francko skrivaj, ko ga ni videla in je bil njen obraz skoro spačen od skrbi in žalosti, se je odvrnil strahoma in sanje so se vrstile od vseh strani s silno močjo.

Nikoli več ni videl, da bi se Francka veselo in zaupljivo nasmehnila. Njen smeh je bil zdaj drugačen, hipen, ustnice so zatrepale tako, da je bil smehljaj skoro podoben pritajenemu, siloma pridržanemu joku . . .

Toda bližalo se je nekaj novega, čudovitega. Oči so sijale Francki v čudni, nerazumljivi svetlobi, spreminjal se je ves izraz njenega obraza. Nemirna je bila, pričakovala je neizmerno velikega, slovesnega dogodka, da preobrazi popolnoma vse življenje, in v pričakovanju je bilo polno strahu in polno neskončne sladkosti . . .

Na sveti večer, ko so peli zunaj božične pesmi in se je svetila farna cerkev v stoterih lučéh, na sveti večer, ko je Bog blagoslovil svet in vse ubogo človeštvo, tako da je izginila vsa žalost in so izginile vse skrbi, na sveti večer je prišla sreča, Bog je blagoslovil hišo in izginila je vsa žalost, kakor da bi je nikoli ne bilo . . .

Ko je zakričalo na postelji novorojeno dete, se je Francka nasmehnila prisrčno in veselo, kakor

se je smehljala nekda. Zatisnila je oči, a smehljaj je ostal na ustnicah in ni izginil . . .

Odpri se je prihodnost, vsa lepa in radosti polna, polna sladkih skrbi in sladkih žalosti. Breme, ki je bilo leglo na njene rame tako težko in strašno, je bilo zdaj lahko, da bi ga nosila na dlani.

Mihov je stal ob postelji in ji je božal roko, ki je ležala mirno na odeji. Vse njegove sanje so se izpolnile.

IV

IZGNANCI

Mihovi so se preselili na klanec, tja kjer so gledale umazane kočice z mrkim in zavidnim pogledom dol na bela poslopja.

Na klancu jih je stanovalo mnogo, ki so živeli prej doli v tistih lepih hišah. Skrili so se in so se borili v temi za življenje. Strašen boj je bil — lica so plahnela, oči so se vdrale, gledale so iz globokih jam nezaupno in pričakovale so strahoma, ko se je bližalo poslednje zlo, goli, ostudni, neusmiljeni glad.

Velika družina je bila, v tesno ogrado jih je nagnala ista skrb, nič ni bilo skritega med njimi. Življenje je bilo enako, tudi obrazi so si bili podobni in kar so govorili, je bilo zmerom isto — ena sama strašna skrb v tisočeri besedah . . .

Propali obrtniki, kmetje, ki so jim bili prodali kočico in zemljo, pijanci, ki niso bili za nikakršno delo in so samo čakali, da poginejo kakor živina, v jarku, za plotom — vsi so se skrili na klanec, v nizke kočice z nizkimi okni in slamnatimi strehami.

Klanec se je vil po kamniti grapi. Na obeh straneh se je dvigalo nevisoko pusto hribovje, poraščeno samo z neplodnim grmičevjem in posuto z belim kamenjem, tako da je bilo podobno od daleč velikanškemu pokopališču.

Večji del pohištva so Mihovi prodali. Najeli so si na klancu veliko izbo v pritličju — hiš z nadstropji tam ni bilo — in ko so postavili vanjo postelje, omaro in mizo, je bila izba še zmerom prazna, gole sive

Na klancu jih je stanovalo mnogo. Borili so se v temi za življenje. Strašen boj je bil — oči so strahoma pričakovale poslednje zlo — neusmiljeni glad.

stene so gledale dolgočasno in Francki je bilo, kakor da hodi po tujem stanovanju.

Kot, kjer je stala očetova postelja, so predelili z belim platnenim zagrinjalom od ostale izbe in za zagrinjalom je stokalo in zdihovalo neprestano.

Očetu se je zdelo, da ga peljejo živega na pokopališče, in jokal se je vso pot, ko se je tresel in zibal na visokem vozu med blazinami in cunjami. Otroci — trije so bili — pa so kričali in so se smejali. Neizmerno jih je veselilo, da se selijo na klanec, kjer so prostrani lazi in od koder se vidi po vsej dolini.

Francka se je bila postarala. Oči so ji upadle, usahnile, lica so bila ozka, lasje so ji siveli. Vsak dan ji je iztisnil par kapelj krvi — iz svoje krvi je dajala otrokom kruha in če bi prišel iz krvi bel kruh, bi si bila odprla žilo.

Dnevi so prihajali drug za drugim, čisto enaki, vsi strašni. Mihov ni vprašal nikoli, odkod je prišel zjutraj kruh na mizo, odkod je prišlo kosilo — toda na mizi je bil lep rumen hleb in opoldne se je kadilo prijetno iz skled.

Zvečer je sedel za mizo, zaprl je knjigo in je gledal osorno predse. Kadar so se odprle duri in je prišla

Francka v izbo, se je ozrl nanjo z dolgim pogledom, spregovoril ni besede, oprl je komolec na mizo in je gledal skozi okno.

Francka je stopila k njemu.

„Na, Tone, če hočeš par soldov . . .“

Mihov se je zdrznil.

„Saj ne potrebujem . . . kaj imaš za kruh?“

„Bo že!“ je odgovorila Francka in tesno ji je bilo, ko je položila krajcarje na mizo.

Mihov je spravil denar, v zadregi je bil in je govoril hitro, opravičil bi se rad, a mudilo se mu je v krčmo.

„Saj bo kmalu drugače, Francka, le malo potrpi . . . tako ne more več dolgo . . . bom že dobil kakšno delo . . .“

Zdaj je pil žganje, ker ni imel denarja za vino. V žganjarnici mu je bilo lahko, tam je govoril, kakor je hotel, ni čul zdihovanja, ni videl

žene, in skrbi so dobile vse drugačno, skoro prijetno lice.

Čevljar, Mihov sosed in prijatelj, je sedel neprestano, od zgodnjega jutra, v umazani, zakajeni izbi, kjer je dišalo po špiritu in po slabem siru. Nihče ni vedel, odkod je dobival denar. „Vsi, ki so zahajali sem, so bili berači, a popivali so včasih do pozne noči.“

Tudi pisar je zahajal sem, bled, suh človek. Na koščnem telesu je visela oguljena črna obleka s škrici, še zdaj je nosil črn, trd klobuk, čist ovrtnik, dasi že malo razcefran, in kravato, ki se ji je poznalo, da je oprana. In tudi o njem niso vedeli, od česa je živel — kar je dobival od pisem in prošenj, ki jih je pisal kmetom, bi bilo komaj dovolj za jutranjo kavo. Imel je veliko knjižnico — stare nemške romane, vezane letnike časopisov s podobami, celó velika zgodovinska dela — in prodal ni nikoli niti ene knjige; ponosen je bil nanje, in zapisnik, ki so bile vse natanko popisane v njem in s številkami zaznamovane, je prepisoval neprestano — dobil je kakor nalašč neznatno pomoto, zato da je mogel prepisovati. Imel je tudi dvojico letnikov Glasnika in v enem izmed njih je bilo troje njegovih pesmi natisnjenih, podpisanih z njegovim celim imenom. Takrat je bil še mlad in je pisal pri advokatu v Ljubljani. A advokat ga je spodil in zato se je klatil po svetu, slaboten in plašljiv izgubljenec, ki je bil zmerom močan dovolj, da je snoval načrte, a nikoli tako močan, da bi jih izvršil. Govoril je z mehkim, sladkim glasom, nikoli ni zinil nedostojne besede in vedel je celo veliko. Bil je edini v tej družbi, ki je imel solidne in trezne nazore. Če bi bil politik, bi bil konservativec in najvdanejši državljan. Cesarjeva podoba je visela v njegovi izbi.

Mihov ga je spoštoval, a omahljivec, kakor je bil, je verjel njemu in tudi čevljarju, ki je trdil, da so vse postave pisane samo zategadelj, da se siromaki ne morejo ganiti in da bogataši, ki so vsi rojeni lumpi in hudodelci, tem laže grabijo. Kadar je bil pijan, je razlagal čudne misli. Priporočal je, naj bi spustili s hriba velikansko skalo, da bi se

valila dol ter strla ves trg, kakor se stare ostuden ščurek s peto . . . Ista usoda ga je bila zadela kakor Mihova — prišel je čevljar, dobil je od nekod delavcev in odprl prodajalnico. Domači čevljar je samo še krpal. Toda ni se veliko grizel — šel je nekoč in je iz prijaznosti zabodel pritepecu nož v hrbet. Udaril je premalo, rana se je kmalu zacelila, toda zaprl si ga za tri leta. Ko se je vrnil domov, se je preselil na klanec.

Čevljar se je bil vdal popolnoma — v njegovih besedah ni bilo nič osebnega sovraštva. Kadar je govoril, da bi bilo dobro, če bi bogataše in druge take ljudi „malo pomorili in poobesili“ in če bi spremenili postave na tak način, da bi imeli siromaki kruha, so bile to le misli, ki se je bilo prijetno ukvarjati z njimi. Nase ni mislil. Vedel je dobro, da ne bo nikoli drugače, in zato ga tudi skrbi niso mučile: „Naj gre stvar svojo pot. Dokler mi žganje tekne, mi ne bo hudega!“

Včasih je prišla v žganjarnico njegova žena, velika, suha ženska z jetičnimi očmi. Stala je med vrati in je prosila in zmerjala, naposled je sedla k njemu in je pila z njim.

Tudi pisar je bil vdan v svoje življenje, toda ne, da bi obupal, temveč ker je bil prepričan, da je vse na svetu pametno in dobro napravljeno. Bral je časopise in je zmajeval z glavo, kadar so poročali o velikih štrajkih, o uporih, o hudodelstvih anarhistov. Sovražil je nezadovoljneže in revolucionarje in bal se jih je. Gospodo je spoštoval. Odkril se je, kadar je šel mimo

---

Mihov je rekel ženi: „Saj bo kmalu drugače, Francka, le malo potrpi . . . Tako ne more več dolgo . . . Bom že dobil kakšno delo . . .“

Strašni so bili dolgovni. Francka je hodila po cesti s povešenimi očmi in slišala je, kako so govorili: „To je, kakor da bi kradla. Vzame na up, pa je ni več blizu!“

čisto neznan človek, ki je bil samo po obleki podoben uradniku. Da so nekateri bogati in drugi ubožni, se mu je zdelo čisto naravno in naravno se mu je tudi zdelo, da je bil on sam med siromaki. Bilo je pač tako usojeno. Želel si je mnogokrat, da bi bil bogat, da bi se vozil v kočiji in bi milostno pokimaval z glavo, ko bi stali siromaki ob cesti ter se ponižno odkrivali. Kadar si je zaželel kaj takega, se mu je obraz nenadoma spremenil, gledal je dostojanstveno, skoro osorno, in držal se je pokonci. Bil je popolnoma podoben uradniku, ki se zaveda svojega stanu in hrepeni po visoki službi. Toda ta želja je bila povsem nedolžna, nič upanja in nič zavisti ni bilo v njej, samo igral se je z njo, kadar je bil dobre volje, kakor se igra otrok z lesenim konjem. Prav tako se je igral doma včasih s svojimi otroki, hodil je po vseh štirih in sin je jahal na njem ter ga vlekel za dolge lase.

V tej družbi se je čutil Mihov domačega. Sam ni govoril veliko, poslušal je in sanjal. Bil je edini med njimi, ki se niti za hip ni mogel otresti skrbi. Ni mislil naravnost nanje, toda čakale so zadaj, črne in velike, in zavedal se je ves čas, da čakajo in da pride kmalu spet ura, ko ga primejo za vrat.

Ni se mogel otresti skrbi in tudi sanj ne, ki so prihajale, kadar je bil truden, polpijan od špirta in si je želel smrti. Takrat so prihajale in vdajal se jim je ves vesel in srečen. Njegova domišljija je bila toliko

plodnejša, kolikor več je rodila. V sanje se je preselilo njegovo pravo življenje, vso svojo moč in ves svoj razum je porabil tam, tako da mu ni ostalo ničesar več, kadar se je predramil in so mu roke omahnile in je hodil sključen, z omahujočimi, lenimi koraki, kakor jetičen bolnik. Nič več ni razumel, kaj se je godilo okoli njega.

Kadar so se mu polagoma oči odpirale in so sanje bežale, se je prestrašil in je bežal za njimi. Ni maral več gledati, ker je vedel, kaj bi ugledal, če bi si pomel oči in bi pogledal trezno. A ne uboštva, ne skrbi se ni bal — bežal je pred sramom, silnim, grdim, tako da bi se zgrudil pod njim, če bi se mu vdal. Zavedal se ga je, toda branil se je, opijal se je s špiritom in s sanjami, da bi ne mislil nanj. Kljub temu je vedel, da pride čas, ko ne bo rešitve več, nikjer več poti, da bi pobegnil, in strah ga je bilo . . .

Jesen se je nagnila, okna so žvenketala v vetru in v veliki izbi je bilo mraz kakor na cesti. Otroci so imeli ozeble obraze in si niso več upali na cesto.

Takrat se je zgodilo, da se je Francka zjutraj prebudila in ni vedela nikamor. Sedela je na postelji, ko se je komaj še danilo in je mislila. Mislila je mukoma, preprosila je tako ves trg, od hiše do hiše je prosila, toda povsod so jo pognali od praga. Dolžna je bila povsod, pri vseh štacunarijih, pri peku, pri vseh sosedah, in vedela je, da ne bo poplačala dolgov nikoli.

Strašni so bili ti dolgovni. Hodila je po cesti s povešenimi očmi, s hitrimi koraki, da bi kdo ne zaklical za njo: „Mihovka, kdaj pa bo kaj?“ In slišala je natanko, kako so govorili zadaj: „To je, kakor da bi kradla. Človek je neumen, če upa takim ljudem — vzame na upanje, pa je ni več blizu!“ — „Ljudje božji,“ je odgovarjala Francka natihoma, „tri otroke imam doma, tri otroke, ki vam nikoli nič storili niso in ki so lačni . . . lačni . . .!“

Zdrznila se je na postelji — dani-
lo se je že, medla svetloba je prihajala v izbo. Tam so ležali, na tleh, vsi trije pod eno odejo, stisnjeni drug k drugemu, na obrazih komaj

malo rdečice, usteca odprta . . . Francka je zaječala naglas, mož se je skoro predramil, obrnil se je na postelji in je zamahnil z roko. Nato je potegnil odejo višje, zavzdihnil je in je spet zaspal.

Francka je vstala, oblekla se je in je šla k čevljarju. Izposodila si je kruha, kave in cukra in se je vrnila oprezno, da bi se nihče ne predramil. Nato si je obula škornje in si je ogrnila gorko zimsko ruto. Zbudila je nalahko moža, ki se je ozrl nanjo začuden, z motnimi, zlovoljnimi očmi.

„Skuhaj kavo, Tone, in kruh je na mizi. Do polne že pridem . . .“

Še nekaj je hotela reči, morda je čakala, da bi odgovoril, in stala je pred durmi. On se je obrnil na postelji, molčal je in poskušal, da bi dohitel lepe sanje, ki so se izgubljale.

Francka se je napravila na težko

pot. Stopila je komaj prvi korak in noge so bile že trudne od bremena, ki ji je ležalo na srcu. Hodila je hitro po zmrzli cesti, po klancu navkreber. Na drugi strani se je kmalu pričel gozd, nizko redko drevje je bilo že čisto golo, tupatam je še visel rumen list in se je tresel v vetru. Zemlja je bila valovita, dvigal se je holm nad holmom, nekateri do polovice goli, drugi poraščeni s smrečjem in bukvjem. Dolgočasna pokrajina je bila, ustvarjena za siromake in zavržence. Ob rebrih so visele samotne kočice. Od daleč je zvonilo v stolpu siromašne podružnice, zvenelo je žalostno, zdihujoče. Francka se je prekrizala in je molila naglas. Daleč naokoli ni bilo človeka.

Napotila se je bila k materi. Tri ure je bilo hoda in kolikor bolj se je bližala domači vasi, toliko bolj jo je bilo strah. Postala je včasih in ni mogla dalje, toda prišlo jo je trdo in neusmiljeno za roko ter jo suvalo . . . „Otroci so lačni, lačni! . . .“

Tri leta je že bilo, odkar je bila zadnjikrat pri materi. Takrat se je rodil tretji otrok in Francka je vstala par dni po porodu ter se napravila na dolgo pot . . . Zdaj se je spominjala tiste poti in tistih časov in spet je postala ter je zaječala naglas . . .

Zima je bila takrat, Francka je gazila po globokem, nerazvoženem snegu. Doma so čakali nanjo. Hodila je po samotni poti, toda neprestano jih je videla pred sabo, moža in otroke, kako so gledali nanjo z vprašujočimi, lačnimi očmi. Zeblo jo je, pričelo je spet naletavati, veter je pihal in plasti snega so padale z drevja.

Prišla je k materi trudna in bolna, odprla je duri in je sedla takoj na skrinjo, ne da bi pozdravila. Naslonila se je ob zid in pred očmi se ji je zmegnilo.

Mati je sedela za mizo in je pila kavo, komaj ozrla se je na Francko. Ko je izpila kavo, je vprašala: „Po kaj si spet prišla?“

Francka se je osvestila, ko je začela materin osorni glas, in premišljevala je, kako bi prosila.

„Mati, otrok je šele teden dni — za Francko smo jo krstili . . .“

Mati je molčala in Francka je nadaljevala tiše, počasi, gledala je predse na tla. „Še za kruh nimamo . . . niti krajcarja ni pri hiši . . .“

Mati je opomnila hladno: „Zakaj pa ne dela?“

„Saj veste, da nima dela že ves čas . . . odkar je bila poroka.“

„Kakor si si postlala. Povedala sem ti že takrat. Sama glej!“

Mati je vstala in je nesla počasi

Francka se je napravila težko na pot. Tri leta je že bilo, odkar je bila zadnjikrat pri materi. Tedaj ji je bila mati očitala, da nima očeta.

lonce v kuhinjo. Vrnila se je šele čez dolgo in je stopila v sobo, kakor da bi nikogar ne bilo. Sedla je k peči, poiskala si je naočnike in je vzela pratiko v roke, da bi brala.

Francki se je mudilo, videla je, kako se je premikal hitro veliki kazalec na stenski uri, toda bala se je spregovoriti. Lačna je bila, zaželela bi si skodelico kave. Mati se ni ganila.

„Še za kruh nimamo, niti krajcarja ni pri hiši,“ je ponovila čez nekaj časa s prosečim glasom in dostavila je še tiše: „Mati . . . posodite mi en goldinar . . .“

V tistem hipu je vrgla mati pratiko na mizo in je snela naočnike. Francka se je sklonila — pričakovala je grdih besed, ki so padale nanjo kakor silni udarci, tako da je stokala pod njimi in ni mogla odgovoriti, ne prositi usmiljenja. Toda zdaj je prišlo nekaj drugega, strašnega — mati je očitala Francki naglas, da nima očeta.

Francka ni razumela — kakor s pestjo jo je udarilo na čelo — „ti, ki nimaš očeta!“ — in drglah besed ni slišala več. Tresla se je in je strmela na mater z velikimi, prestrašenimi očmi.

„Kaj ste storili, mati?“

Mati je umolknila. Šla je k postelji, izvlekla je izpod blazine nogavico in je vrgla goldinar na tla, ne da bi se ozrla na Francko. Goldinar se je zakotalil po tleh, vrtel se je okoli mize ter se je izgubil naposled pod skrinjo.

Francka je pokleknila in je iskala dolgo. Goldinar je ležal čisto zadaj v prahu.

Ko se je poslovila, je sedela mati

spet ob peči, pratiko v rokah, naočnike na nosu . . .

Francka je prišla domov, položila je goldinar na mizo, a nato je omahnila in legla na posteljo . . . Tri leta ni šla več k materi in mislila je, da ne pojde nikoli več. Na dnu srca je glodala grenka bolečina.

Zdaj se je spominjala tistega dne — tam na rebri se je že svetil zvonik domače cerkve, videla je streho rojstne hiše, za hip jo je spreletelo nekaj sladkega — toda takoj je spet zagrizla bolečina z ostrimi zobmi. Počasi je šla po klancu, utrujenosti ni čutila, a noge so se branile, niso hotele dalje in postajale so za vsakim desetim korakom.

Ko je šla mimo okna, se je sklonila, bala se je, da bi je mati ne ugleдалa. Pred pragom je stala, iztegnjena roka se je bala prijeti za kljuko. Pritisnila je počasi, strahoma.

Francka je stopila v izbo tiho, s sklonjenim životom kakor tatica. Iz velike, sive rute, ki je segala skoro do nog, je gledal ozek, bled obraz z globoko vdrtimi lici.

Postala je in se je prestrašila, ko je ugledala mater. Mati je sedela na postelji, v dve gube sključena, obraz zarit v dlani. Ko so duri zakšripale, je vzdignila glavo — obraz je bil nekako osivel, ves razoran je bil, oči so ležale v jamah pod močnimi obrvmi. In glas je bil mehak, trepetajoč:

„Ali si prišla, Francka? Mislila sem, da te ne bo nikoli več.“

V Francki se je vzdignilo nekaj silnega, česar ni čutila prej nikoli. Prijela je mater za roko in ni mogla govoriti. Ko je mati zajokala, je zajokala tudi Francka, a nekaj neizmerno sladkega je bilo v tej bolečini . . .

Mati se je domislila — pogledala je s čudno otroškim, objokanim in skoro plašnim obrazom.

„Saj ti dam, Francka, če hočeš en goldinar . . . imam še nekaj . . .“

Francka bi izkopal goldinar z rokami iz tal, če bi ležal seženj globoko, da bi ne bilo treba prositi matere.

„Če še nisi zajtrkovala, Francka, pa ti skuham kavo.“

„Nisem lačna, mati.“

„Pot je dolga in mraz je že.“

Mati je šla kuhat kavo in Francka je šla z njo v kuhinjo. Sedeli sta na pragu in mati je pripovedovala.

Prišla je bila Nežka iz Trsta — tam je služila. Prišla je vsa gospodarska, rdeča in debela in je bila v vasi teden dni, dokler ji ni bilo dolgčas. Razposajeno se je vedla, smejala se je s krohoto in ni hodila v cerkev, pač pa je nagajala fantom, tako da se jim je zagnusila in so pljuvali, kadar je šla mimo.

„Zdaj pa pojdem, mati,“ je dejala, „dajte mi denarja!“ Mati je segla pod blazino in je rekla: „Pet goldinarjev ti dam . . . pa pridna bodi in Boga ne pozabi!“ — „Pet goldinarjev — kaj ste nori, mati? Vse mi dajte!“ — „Vse mi dajte!“ je dejala in se zasmejela naglas. Tudi mati se je zasmejela in je naštela pet svet-

lih goldinarjev in jih je položila na mizo. Nežka se ni več smejala — zardela je do las in je pomedla goldinarje z mize, da so se trkljali po tleh. „Ne delajte se norca, mati, kaj mislite, da ne vem, koliko imate?“ Stopila je k materi in ji je hotela iztrgati nogavico iz roke. „Pusti!“ je vpila mati. „Izpušti!“ Nežka ni izpuštila — sunila je mater v stran, da se je opotekla po sobi in je padla na skrinjo. Nato je spravila denar v kovček in je šla. Še ozrla se ni, še z bogom ni rekla.

„Še ozrla se ni name in še z bogom ni rekla!“ je zajokala mati na pragu in je skrila obraz v predpasnik. Tako otroški je bil ta naglogoma ostareli, od žalosti čisto spačeni obraz. Francka je vedela, da se ni jokala mati po denarju, temveč da se je jokala, ker se Nežka še ozrla ni in ker se z bogom ni rekla.

Francki se je mati zasmilila in nikoli je ni tako ljubila kakor to uro . . . Tako strašen je bil udarec, da se je mati globoko sklonila pod njim, da je bila vsa plašna in otroška in je iskala opore.

Pili sta kavo na pragu in sta se pogovarjali.

Ko se je Francka napravila na pot z goldinarjem, skrbno zavitim v robec, ji je bilo lahko in prijetno.

Francka je prišla mater za roko in ni mogla govoriti. Ko je mati zajokala, je zajokala tudi Francka, a nekaj neizmerno sladkega je bilo v tej bolečini.

iz življenja naših far po Evropi

anglija

Že skoraj dva meseca poteka na vrhovnem sodišču v Londonu po vsem svetu znani Tolstojev postopek, v katerem je grof Tolstoj tožen zaradi „klevet-

Slovenske priče z grofom Tolstojem; od leve proti desni: France Krištof, Stane Pleško, France Kozina, grof Nikolaj Tolstoj, gospa Lenček, Milan Zajec in Franc Dejak.

te" proti lordu Aldingtonu, nekdanjemu poveljniku V. korpusa angleške vojske Tobyju Lowu.

Grof Nikolaj Tolstoj (pravnik ruskega pisatelja Leva Nikolajeviča Tolstoja), ki je javno obtožil poveljnika britanskega V. korpusa Tobyja Lova (sedaj lorda Aldingtona) vojnega zločinstva zaradi prisilnega vračanja jugoslovanskih in ruskih vojnih ujetnikov in vojnih beguncev maja 1945, je bil te dni na zatožni klopi. Sodni proces je vzbudil ogromno zanimanja tako v angleških kot tudi v mednarodnih sredstvih javnega obveščanja. Položaj grofa Tolstoja je še posebno kočljiv, ker je s Tobyjem Lowom (lordom Aldingtonom) kompromitiran ves takratni in sedanji vojaški in vladni aparat (establishment). Poleg številnih prič tragičnih dogodkov maja 1945, ki so prišle v London iz raznih koncev sveta, so bile tudi še žive slovenske priče masovnega pokola domobrancev in drugih vojnih beguncev, ki so jih Angleži vrnili iz Vetrinja Titovim krvnikom v roke. Prišli so slovenski vojni begunci iz Anglije, ZDA in iz Kanade, od katerih so nekateri čudežno preživeli masovno klanje v kočevskem Rogu in Teharjih in so cel teden pred angleškim vrhovnim sodiščem pričali v korist grofa Tolstoja, pisatelja zgodovinsko-dokumentarnega dela „Minister in pokoli“. Poleg številnih jugoslovanskih in ruskih očitilcev repatriacije so za Tolstoja pričevali tudi mnogi višji angleški oficirji, ki so bili prisotni ob prisilnem vračanju beguncev. Vsi so izražali svoj odpor in gnus nad nečloveškim dejanjem, ki sta ga takrat zagrešila angleška politika in poveljstvo britanske armade. Izjavili so, da so že preprosti britanski vojaki lahko dokaj

točno predvidevali usodo vrnjenih ljudi, medtem ko se lord Aldington izgovarja, da poveljstvo za tako tragično usodo vrnjenih ni moglo vnaprej nič vedeti. Mnogi britanski oficirji so povelju svojega armadnega vodstva nasprotovali in celo proti zahrbtnemu ravnanju z begunci protestirali, vendar je njihove ugovore poveljnik, brigadir Toby Low (lord Aldington) dosledno zavračal in se izgovarjal na sklepe yaltske konference (Churchill, Roosevelt, Stalin).

Gotovo je to bilo grobo kršenje ženevske konference s strani angleške politike in vojaškega poveljstva in je prav, da se navedeno hudodelsko ravnanje danes sodno obravnava, čeprav po skoraj 45 letih. Ne glede na izid te pravde ostaja dejstvo, da je bilo nasilno in prevarantsko vračanje vojnih beguncev iz Avstrije eno od najpodlejših in najsrčnejših dejanj britanske politike v povojni zgodovini.

N.B.: V času, ko naš dopis še ni bil poslan uredništvu NL, smo v petek, dne 30. novembra 1989, izvedeli za izid Aldingtonove tožbe proti Tolstoju. Vsa angleška in svetovna javnost je bila zaprepadena, če zaradi drugega ne, že zaradi absurdne vsote 1,5 milijona funtov, katero je sodišče kot kazen naložilo grofu Tolstoju zaradi kaznivoga dejanja „obrekovanja“ svojega tožitelja za vojno zločinstvo. Časnikar Richard Ingram komentira v *Observer-ju*, dne 3. dec. 1989: „V maratonskem Aldingtonovem procesu, ki se je te dni končal, smo zaman čakali na tisto

Naši fantje so prišli na Tolstojev proces v London iz ZDA in Kanade. Zbrani v poljskem klubu k večerji s Tolstojem.

resnično jedro, ki naj bi ga sodišče obravnavalo: Kaj se je zgodilo z Jugoslovani (najmanj 20.000), ki so bili izročeni Titu na Aldingtonovo povelje? Slišali smo, da so priče pripotovala prav z vseh koncev sveta, da bi povedale svoje življenjske zgodbe, toda sodnik Mr. Davies je vztrajal pri tem, da podrobnosti pričevanj niso bile upoštewane. Če bi porota slišala o grozljivih brutalnostih, ki so jih zagrešili britanski vojaki nad Jugoslovani in za tem množični pokol, ki so ga nad vrhnjimi izvršili Titovi partizani, in ko bi bilo poroti dano razumeti, zakaj je človek, kot je grof Tolstoj, vzel ta dejstva tako čustveno, bi to moglo imeti odločilen vpliv pri izrečitvi sodbe. Porota bi tako morala premisliti dvakrat, predno bi se odločila za takšno škodo, ki jo je povzročila Tolstoju s svojo razsodbo.“

Tako Observer in podobno tudi drugi britanski časopisi. Izgleda, da je vse poštene Angleže sram zaradi tako škandaloznega izida te tožbe, pri kateri je očitno sodeloval establishment. Kri, več kot 70.000 nasilno vrjenih in poklanih ljudi, za britansko sodstvo ni tolikega pomena kot piškava čast angleškega lorda.

Naš rojak iz Londona prejel visoko cerkveno odlikovanje „Pro ecclesia et pontifice“. — Naš dobri Dušan Pleničar, ki je ena od najvidnejših in najuglednejših osebnosti v našem zdomstvu v Veliki Britaniji, je v nedeljo, dne 3. decembra, prejel iz rok gospoda župnika Fr. Francisah Wahle, za zasluge, ki jih ima v angleški župnijski skupnosti Our Lady of Mount Carmel & St. George, Enfield, London, papeževo odlikovanje „Pro Ecclesia et Pontifice“. Dušan tako priznanje zasluži že samo za to kar je naredil za našo slovensko katoliško misijo v Veliki Britaniji. Prav gotovo pa je tako zanj kot tudi za vse nas katoliške Slovence v čast in ponos dejstvo, da mu je to visoko odlikovanje podelila angleška katoliška župnija, v kateri družina Pleničar živi in deluje. K slovesnosti izročitve tega papeževega odlikovanja za zasluge, ki jih ima gospod Dušan s svojim delom za Cerkve in sv. očeta, se je zbralo lepo število naših londonskih rojakov skupaj s svojim župnikom Stanetom, ki je Dušanu v kratkem nagovoru

Londonski Slovenci z Dušanom in njegovo družino na dan, ko je prejel papeževo odlikovanje.

čestital v imenu vseh vernih slovenskih rojakov v Veliki Britaniji.

Preko Naše luči Slovenska katoliška misija v imenu vseh katoliških rojakov na britanskem otoku gospodu Dušanu, ge. Elizabeti (Lizi) ter hčerki Marjanci z družino, čestita, se z njimi veseli in je ponosna zaradi tega lepega priznanja, ki ga je od papeža prejela družina Pleničar in z njo pravzaprav vsa slovenska skupnost v Angliji.

avstrija

PREDARLSKA

In memoriam

Kot se neopazno umika jesenski čas zimi, tako neopazno se je končalo zemeljsko življenje p. Štefana Kržišnika. Po dopolnjenem 80. letu je prestopil prag večnosti. Umrli je 4. nov. in 8. nov. so ga položili k večnemu počitku v Stamsu na Tirolskem, kjer je živel vsa leta po vojni. Rodil se je 27. okt. 1909 na Bukovem vrhu, župnija Poljane nad Škofjo Loko. Sredi prelepe doline, obdane z obeh strani z vencem gora, je preživljal mladostna leta. Med preprostimi kmečkimi ljudmi se je učil ljubezni do narave in vsega, kar gradi človeško osebnost. Po zgledu mnogih znamenitih ljudi, ki so bili v tem kraju doma, se je tudi on odločil, da gre v šole. Vpisal se je v znano šentviško škofijsko gimnazijo, ki je slovela daleč naokrog. Tu je ob dobrih in učenih profesorjih

nabiral znanje za svoj poklic. Po maturi se je odločil za redovniški poklic. V Sloveniji so bili tedaj zelo znani redovniki cistercijani, ki so razvili globoko liturgično življenje. In njim se je pridružil p. Štefan, ko je vstopil v noviciat — pripravo na redovno življenje. Bogoslovje je študiral na Teološki fakulteti v Ljubljani. 1932 je bil posvečen v duhovnika in opravil novo mašo v domači župniji.

Zaradi človeške topline in odprtosti so mu predstojniki zaupali odgovorno službo. Redovniki cistercijani so imeli v Ljubljani dijaški dom — Slomškov zavod, kjer so se šolali mladi fantje. P. Štefan je postal vodja zavoda; obenem pa je tudi urejal njihov list *Kraljestvo božje*. Po dveh letih so ga poslali na Poljsko v samostan Mogilo pri Krako-

Pokojni pater Štefan Kržišnik

vu. Tam so slovenski patri reševali samostan pred propadom. Tik pred drugo svetovno vojno se je vrnil spet v Slovenijo, v Slomškov zavod v Ljubljano.

Po vojni pa je delil usodo tolikih slovenskih beguncev, ki so morali zapustiti domovino. Z nekaterimi sobratu se je zatekel v samostan Stams na Tirolskem. To je znamenita opatija, ki se je ohranila po zaslugi naših patrov. Po vojni so skrbeli za versko, kulturno in gospodarsko prenovo tega kraja. V času, ko je bil opat Slovenec, je bil samostan popolnoma prenovljen. Tu je tudi športna gimnazija, ki jo vodijo cistercijani.

Ko so se po letu 1964 začele odpirati meje in so šli Slovenci na delo v tujino, se je pokazala potreba po dušnem pastirstvu zdomcev. V Vorarlbergu je začel orati ledino p. Štefan in začel zbirati Slovence k nedeljskim mašam in kulturnim prireditvam. V veliko oporo in pomoč pri delu mu je bil g. dr. Röger, ki so ga povojne razmere pripeljale v ta kraj. Od tedna do tedna, iz kraja v kraj, skozi dolga leta je misijonaril po deželi. S svojo preprostostjo in ljubeznijo do vsega krščanskega in slovenskega ter v duhu redovniškega poklica je oznanjal evangelij. Kljub veseli naravi in vedno pripravljen odpustiti, je doživljal tudi razočaranja. Bolela ga je posebno slovenska ozkost in majhnost ter nevoščljivost in razdeljenost.

Poslovil se je tiho s tega sveta. Pokopali so ga na redovniškem pokopališču v Stamsu. Nihče od nas ni bil na pogrebu, saj nismo vedeli, da je umrl. Morda je v svoji skromnosti tako želel.

Za njegovo delo in ljubezen, ki jo je razdaljal Slovincem v tej deželi, mu izrekamo globoko zahvalo. S hvaležnostjo se ga bomo spominjali v molitvah in pri maši. P. Štefan, počivaj v Bogu in prosí za nas!

Spomin na p. Štefana

Pri redni službi božji v nedeljo, 26. nov., smo se spomnil našega bivšega dušnega pastirja p. Štefana, pri čigar pogrebu žal nismo mogli sodelovati, ker nismo bili obveščeni. G. župnik Žagar se mu je zahvalil za njegovo požrtvovalno 15-letno delo, ki ga je z veseljem opravljal med tukajšnjimi rojaki. Po službi božji je dr. Röger kot najstarejši član slovenske skupnosti

obujal spomine na pokojnika. Nekaj misli iz njegovega nagovora:

Patra Štefana sem bližje poznal od leta 1958. Z njim sem ohranil stike tudi potem, ko je iz zdravstvenih razlogov moral prepustiti delo mlajšim močem. Osemdeset let je potreboval, da je doživel zrelost za nebesa. Bil je ves čas zaveden in vesel Slovenec ter je iz povezanosti z našimi ljudmi črpal moči za svoje delo. Ves se je razvil v naši sredi, pobožno je poslušal naše pevce in tudi sam pomagal s svojim baritonom. Mislim, da ni bilo človeka, ki bi bil zmožen voditi z njim prepír. Ljubezen, ki nam jo je iskreno, neizumetničeno v vsej svoji preproščini daroval, smo mu radi vračali. Saj smo ga po njegovem odhodu velikokrat obiskovali v samostanu Stams. Ta srečanja so bila polna veselja in zle misli ni bilo med nami. Ko sem bil sam pri njem, se ni zadovoljil s splošnimi informacijami o našem življenju, ampak se je zanimal za vsako družino, ki jo je poznal in je spremljal njen razvoj.

Osrednje žarišče mu je seveda bilo duhovništvo v obliki redovniškega življenja. Večkrat je ponavljal, kako se dobro počuti, ko pride zopet v svojo celico. Ponotranjeno življenje pa ni bilo samemu sebi namen. Tu je črpal svojo moč, da je božjo ljubezen posredoval božjemu ljudstvu.

Nikoli ne bom pozabil njegove pridige na binkoštno nedeljo leta 1977, ko smo napravili izlet na Južno Tirolsko in smo se ustavili v Stamsu. Sv. mašo smo imeli v čudoviti božjepotni cerkvi „Maria Locherboden“ na griču nasproti Stamsa. P. Štefan je skupaj s svojim naslednikom g. Žagarjem opravil službo božjo in imel tudi pridigo. Jasno je, da je govoril o Svetem Duhu. To je božja oseba, s katero na prvi pogled ne znamo nič početi. Bog Oče je Stvarnik vseh vidnih in nevidnih stvari, njegov Sin je izvrševalec božjih sklepov od vekomaj, Sveti Duh pa je Bog ljubezni, ki povezuje Sveto Trojico na znotraj in ustvarja možnost povezave z vsemi bitji, ki imajo dušo. Duh je, ki oživlja, je nekaj medij nadmaterialnega sveta, do katerega imamo dostop prav preko tega Duha. V njem se giblje človek, ki je edini od vsega stvarstva obdarjen z razumom. V Svetem Duhu zaživi človek na najvišji ravni svoje biti. Moram reči, da sem šele od patra

Štefana prejel razumevanje in ljubezen Svetega Duha.

Poleg te duhovnosti je bil p. Štefan obdarovan z ljubeznijo do vsega stvarstva, tudi do slovenskih planin in tega čudovitega sveta. Ni bilo nič čudnega, če so mu predstojniki v vseh krajih njegovega delovanja poverili skrb za mladino, ki dobro čuti, kdo ji je res prijatelj in kdo dela vse samo po službeni dolžnosti. Vodil je Slomškov dom v Ljubljani, noviciat reda cistercijancev v Mogili na Poljskem in zopet srednješolce v redovnem internatu v Stamsu.

Gnusoba mu je bilo vse, kar ruši ljubezen in razumevanje. Slovenci smo obdarjeni z nelep lastnostjo, da se radi kregamo med seboj in to večinom zaradi malenkosti ali iz nevoščljivosti; hoteli bi biti nekaj več kakor drugi. Vsi imamo svoje slabosti in zato molimo vsak dan: „... in odpusti nam naše dolge, kakor tudi mi odpustimo našim dolžnikom...“ P. Štefan takšnega hinavstva ni mogel razumeti, saj se človek, ki ne odpušta svojim dolžnikom, izrecno odreka božjemu usmiljenju. Pošastna misel!

Žal pride še dandanes do takšnih razmer in izpadov. Zbudimo se še ob pravem času! Čez mesec dni bo božič, praznik božje ljubezni. Skupaj ga bomo praznovali in skupaj pridemo do spoznanja, kako grda je narodna navada prepirljivosti in ljubosumnosti.

To bo najlepši cvet na grob našega dragega patra Štefana!

Dr. Anton Röger

LINZ

Žalostni dnevi so za nami in težki prihajajo. Drugo nedeljo v oktobru nas je zapustil naš g. župnik Ciril Lavrič. Odšel je v svoj zasluženi pokoj, v slovenski samostan v Gorici. Bil je skoraj 23 let med nami kot naš duhovni oče in zaščitnik Slovencev, dobri pastir, ki poznal svoje ovce. Njegovo življenje je bilo delo, skrb in ljubezen do nas. Po njegovem odhodu so mnogi šele spoznali, koga smo izgubili. Pri odhodu smo se zahvalili s solzami v očeh, četudi prepozno. Bog mu plačaj za vse!

Na praznik vseh svetnikov smo letos po dolgih letih ostali brez slovenske maše in molitev za naše pokojne v St. Martinu. Bil je zares dan žalosti vsaj za tiste, ki se zavedamo, kaj smo.

Po dolgem razgovoru z našimi škofi je najprej izgledalo, da bomo ostali sami popolnoma zapuščeni. Potem nam je sporočila mariborska škofija, kakor tudi g. škof Pirih iz Kopra, da bo slovenska maša dvakrat na mesec. Vprašanje je pa ostalo, kaj bo s prazniki.

Končno nam je pa sporočil naš novi narodni delegat g. Anton Štekl z Dunaja, da bo imel tudi vse zapovedane praznike mašo v Linzu, kakor je bila do sedaj, ob pol desetih.

Ob tej priliki se lepo zahvalimo vsem tistim, ki so spodkopavali našo skupnost in govorili drugače pri naših predstojnikih, kakor je resnica!

V nedeljo, 11. nov., nam je prvič maševal g. Štekl. Po maši smo imeli *martinovanje* v našem klubu. Razpoloženje je bilo zares lepo, ker smo poleg našega cerkvenega odbornika in cerkvenega pevca g. Martina Dominika praznovali kar 6 rojstnih dnevo. G. Martin je prinesel domače žganje in plačal tudi vso pijačo. Ga. Silva Joun nam je pa spekla dobro potico, ki je tudi med (6) škorpjioni praznovala rojstni dan. Obema lepa hvala!

Četrto nedeljo v novembru nam je pa maševal g. profesor Vinko Potočnik iz Maribora. Duhovnika sta oba tako prijazna, da bi ju najraje ne pustili več iz Linza. Pot je za oba zares naporna in zato se moramo še bolj zavedati, kaj je naša dolžnost.

Tudi naša tradicija v klubu gre naprej. V nedeljo, 3. 12., smo praznovali god Andreje Duhanič in njenega sina Andreja. Njen tast Stanko Duhanič je pa vse plačal kar smo pojedli in popili. Lepa hvala!

Red sv. maš je sledeč:

Prvo nedeljo v mesecu mašuje g. pater Hadrijan (hrvaški župnik) tudi v slovenskem jeziku; drugo nedeljo g. Anton Štekl z Dunaja; tretjo in peto nedeljo v mesecu ni slov. maše; četrto nedeljo pa mašuje g. profesor Vinko Potočnik iz Maribora.

KOROŠKA

SPITTAL OB DRAVI — V nedeljo, 12. novembra, sta v Marijini kapeli ob cesti, kjer se že dolga leta zbirajo slovenski verniki iz Spittala k nedeljskemu bogoslužju, obhajala *zlato poroko* g.

Rudolf in ga. Matilda Ornik, oba štajerska rojaka od Slovenskih goric. Ko sta se poročila, je po Evropi že divjala vojna, ki je poldrugo leto kasneje udarila tudi po Sloveniji.

Vojna leta so bila huda. Zavezniška politična nespamet je tudi Ornikova dva, kakor toliko drugih Slovencev, pognala po svetu. Saj za kristjana in demokrata življenje doma skoraj ni bilo mogoče. Po Vetrinju sta prišla s sinom Filipom v Spittal. Ga. Matilda, ki je izvrstna kuharica, je našla zaposlitev v različnih kuhinjah, nazadnje v domu za ostarele v Spittalu, kjer je delala do upokojitve. G. Rudolf tudi ni držal rok križem in si je eden od prvih postavil lasten dom v Oberamlachu.

Slovenci v Spittalu so g. Orniku hvaležni, ker že desetletja oblikuje slovensko mašo. On uči in vodi pevski zbor, ki nedeljo in praznik prepeva naše lepe pesmi. Veliko jih je naučil. Če so mu ljubše pesmi štajerskih komponistov, kdo bi mu mogel to zameriti? Saj je štajerske zemlje sin.

Ob tem lepem življenjskem jubileju mu čestita tudi tisti, ki poroča vsa leta za Našo luč. Njegova želja je, da bi še dolga leta mogel voditi zbor in razveseljovati vernike z lepim petjem. Obema zakoncema pa še lepa leta na skupni življenjski poti.

Bog Vaju živi!

belgija

LIMBURG-LIÈGE

Biserni jubilej društva. — Jugoslovansko društvo sv. Barbare v Maasmechelenu je 17. in 18. novembra 1989 slavilo biserni jubilej delovanja. V petek popoldne je bila zahvalna služba božja, pri kateri je s pesmijo sodeloval Ljubljanski oktet. Po službi božji je bila recepcija, katere sta se udeležila tudi jugoslovanski poslanik g. Kužman Dimčevski in predsednik SIM g. Dimitrij Vošnjak.

Naslednji večer je bilo službeno slavlje, kjer so poleg predstavnikov „sv. Barbare“ predsednika g. Avgusta Tanjška, tajnika g. Franca Gostiše in zastopnikov drugih skupin spregovorili tudi predsednik SIM g. Mitja Vošnjak

in jugoslovanski ambasador g. Kužman Dimčevski. Kulturni del večera je na posredovanje SIM oskrbel Ljubljanski oktet, ki je odlično opravil svoje poslanstvo. Tudi za prosto zabavo so skrbeli godci iz vrst Ljubljanskega okteta.

Odbor se je na svoj praznik skrbno pripravil in ima zadoščenje, da trud ni bil zaman. Odnosi med „sv. Barbaro“ in Slov. kat. misijo so zadnjih 30 let bili bolj hladni. Društvo sv. Barbare je v tej dobi uživalo naklonjenost in zaupanje jugoslovanskih oblasti. To jim je nekaako zadostovalo. O dolžnosti solidarnosti z narodom verjetno niso razmišljali. Morda so smatrali, da režim že kar avtomatično predstavlja narod, kateremu vlada. Očitno se jih perestrojka še ni dotaknila. To bo šele prišlo, kot upamo.

Iskrena zahvala in čestitke za vse, kar so DOBREGA storili v teku 60 let. Zelo koristno in častno bi bilo, ko bi v zgodovinskih časih, ki jih pravkar doživljamo, mi vsi VELJAVNO opravljali svoje poslanstvo kot ljudje, kot Slovenci in kot kristjani. Razmere vabijo k razmišljanju ter zrelim in odgovornim dejanjem...

Koncert vrhunskih umetnikov:

Isti večer, 18. 11. 1989, je v cerkvi v Eisdenu-Dorpu nastopil ansambel za staro glasbo „415 International“, ki ga vodi naš rojak iz Slovenije g. Klemen Ramovš. Sodelovali pa so Avstrijec, Italijan in vzhodni Nемеc, vsi mednarodno priznani umetniki. Prof. Polde Cverle je s tem ansamblom že več let v pisanih stikih in je datum za njihov nastop bil določen že pred meseci. Koncerta so se udeležili ljubitelji glasbe in glasbeni strokovnjaki. Doživeli so čudovit večer. Iskrena zahvala g. Poldetu Cverletu za organizacijo, ge. Lidiji Cverle, ge. Anici Kos-Varzsak, ge. Emi Mrak pa za gostoljubje.

Naslednji večer sta SIM in Ljubljanski oktet z istim programom nastopila v Našem domu v Genku, kjer je oktet navdušil vso dvorano. Pozdravne besede sta poleg predsednika SIM g. Mitje Vošnjaka izrekla predsednik Našega doma g. Evgen Koren in tajnik g. Bernard Žabot, ki je ob tej priložnosti izrazil zadovoljstvo zaradi odločnega nastopa Slovencev v prid polne slovenske suverenosti.

Nov član Cerkve in družbe: V družini prof. Rosie Cesar in g. Rudija Puttemansa so velikodušno sprejeli četrtega otročiča in mu ob krstnem kamnu dali ime Frank. Iskreno čestitamo in voščimo vso srečo in blagoslov pri vzgoji.

francija

PARIZ

Maša za Slovence je vsako nedeljo popoldne ob petih v cerkvi sv. Terezije Deteta Jezusa v Chatillonu, poleg Slovenskega doma.

Martinovanje 11. novembra je lepo uspelo in prineslo obilo veselja in zabave ne samo Martinom ampak vsem številnim martinovavcem.

17. novembra je ansambel 415 International imel *koncert baročane glasbe*. Ansambel mojstrsko vodi Klemen Ramovš (kljunasta flavta) iz Ljubljane; sodelovali pa so Paolo Faldi (baročna oboa) iz Genove v Italiji, Thomas Fritsch (baročni violončelo) iz Leipziga v Vzhodni Nemčiji in Franc Zelinger (čembalo) iz Gradca v Avstriji. Koncert je privabil številno slovensko in francosko publiko, bil je res na mednarodni višini in nudil enkratni umetniški užitek, ki je prišel še bolj do izraza v modernem avditoriju mestnega konservatorija v Chatillonu.

21. novembra so v Cité Internationale des Arts predstavili *klasično sodobno slovensko glasbo* komponist Božo Kantušer, violinist Tomaž Lorenz in pianistka Alenka Šček-Lorenz. Bil je res lep glasbeni večer.

V soboto, 25. novembra, je bil *Slovenski večer* v Slovenskem domu v Chatillonu. Ljubljanski oktet je pripravil koncert najlepših slovenskih pesmi, ki so ogrele in navdušile številna slovenska srca, posebej še, ko so vsi skupaj z zanosom zapeli Prešernovo Zdravljico. V prijetnem in domačem vzdušju se je večer ob glasbi in plesu podaljšal v pozne oziroma zgodnje jutranje ure.

V Grand Palaisu je *razstavljal* svoja dela slovenski kipar Janez Zorko, ki živi v Parizu; slikar Karel Zelenko iz Ljubljane pa je razstavljal svoja dela v

Cité Internationale des Arts, gdč. Marija Demšar, ki živi v Parizu, pa je s svojimi slikami prodrla v Assemblée Nationale.

Miklavževanje — Najmlajši so skrbno pripravili pristrčen sprejem Miklavžu, za kar smo jim vsi ponovno zaploskali, Miklavž pa je tudi bil vesel njihovega truda in zavzetosti in je to tudi v darilih pokazal.

Irena Mlakar in Stéphane Sajot sta 2. 12. v cerkvi Saint-Germain-des-Prés *potrdila svojo življenjsko zvestobo*. Poročne obrede je opravil prelat Čretnik. Novoporočencema vsi želimo obilo sreče.

MELUN (Seine-et-Marne)

Skupna maša bo v nedeljo, 7. januarja, ko bomo praznovali praznik Razglašenja Gospodovega, v poljski cerkvi v Dammarie ob devetih zjutraj.

LA MACHINE (Nièvre)

K skupni maši se bomo zbrali v nedeljo, 14. januarja, ob pol desetih popoldne.

LYON

V nedeljo, 21. januarja, se dobimo ob štirih popoldne za mašo na Fourvière.

Pokojna sestra Metodija iz Versailles, kjer je 34 let skrbela za bolnike.

MORESTEL (Isère)

V Morestelu je v soboto, 25. 11., odšla v večnost sestra Metodija. Pokojna sestra je bila rojena leta 1913 v madžarski vasi v Prekmurju. Leta 1935 je v Slovenski Bistrici stopila k sestram frančiškankam Brezmadežne. Ob koncu vojne, ko so doma sestre pregnali, je prebežala najprej v Avstrijo, nato je prišla v Francijo, kjer je nekaj let kot bolničarka skrbela za mlade v Orphélinatu na Meudonu. Nato je napravila bolničarsko šolo še enkrat v Franciji in prišla leta 1955 v kliniko v Versaillesu, kjer je do septembra lanskega leta z ljubeznijo in veseljem ter veliko zavzetostjo skrbela za bolnike in jim prinašala zaupanje in pogum. V septembru 1989 se je morala zaradi svojega zdravstvenega stanja umakniti v provincialno hišo v Morestel, se je zdravila v Belleju in v Lyonu, toda na predvečer praznika Kristusa Kralja je odšla po plačilo k Njemu, kateremu je celo življenje služila v bolnikih. Pokopana je bila v torek, 28. novembra.

PAS-DE-CALAIS IN NORD

Tretje tisočletje se nam bliža s tem zadnjim desetletjem dvajsetega stoletja. Pod varstvom Matere božje začnimo leto 1990! Polni zaupanja v njeno priprošnjo hočemo ostati dobri in zvesti visokim idealom, ki nam jih Ona kaže s svojim zgledom. Vsem rojakom blagoslovljeno, srečno in zdravo novo leto!

Krstna voda je oblila Deboro Frideriko Kujon. Staršem in botrom naše čestitke!

Zakrament sv. zakona sta si dala Fabrice Tetin in Korina Ivana Arnaud. Na mnoga, srečna leta!

nemčija

ZAHODNI BERLIN

10. junija 1989 smo Slovenci v Zah. Berlinu podobno žalovali nad svojim svetiščem v Kolpingu, kakor so žalovali davno pred nami Izraelci nad svojim svetiščem, jeruzalemskim templjem:

„Zakaj, o Bog, si nas do kraja zavrgel, ...“

*Brigitte Wantiez
in Claude Desjardin
in dan poroke
15. julija 1989.*

sovražnik je v svetišču vse
opustošil!
Podobni njim, ki v gostem gozdu
vihtijo sekiro,
so s sekiro in kladivom razbijali
njegova vrata.

Tvoje svetišče so sežgali,
do tal oskrunili bivališče tvojega
imena . . .

(Ps 74, 1—7)

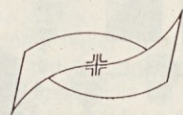
Da, z obraza slehernega Slovenca,
ki je bil morda krščen v kapeli Kolpin-
ga, morda je bil v tej kapeli pri poroki,
morda je prejemal zakramente in se
hranil s kruhom življenja, sem bral
neizmerno žalost tisto soboto, ko bi
morala ob 19. uri biti sv. maša, pa je
nismo mogli imeti, saj so bile v kapeli
namesto klopi postelje. Mašo smo
kljub temu imeli in to v mali dvorani
Kolpingove hiše. Tako smo Slovenci
postali kar čez noč brez svetišča. Kar
naenkrat nismo imeli kje krstiti,

poročati, deliti zakramente . . . Toda
že naslednji teden, 17. junija, nas je
sprejela župnija St. Elisabeth, v okraju
Schöneberg. Čeprav ta selitev iz Kol-
pinga v župnijo St. Elisabeth ni bila
lahka, smo vsi, ki smo bili v „novem“
svetišču tistega 17. junija pri sv. maši,
začutili prijaznost cerkve, ki nas je
sprejela. Opogumile in okrepile so nas
pri tej maši tudi besede domačega
župnika Boto H. Meya, ki je rekel: „V
katoliški Cerkvi ni tujcev, temveč je
katoliška Cerkev dom za vse.“ Tako
smo se kar dobro privadili na „novo“
cerkev.

Škofija nam je, seveda z našo
pomočjo, začela urejati prostore, kjer
se po maši usedemo, popijemo kavo,
kozarec vina, poklepeta . . . Danes
lahko rečemo z veseljem in ponosom,
da imamo Slovenci v Zah. Berlinu za-
res lep „Slovenski dom“, kjer vadita
zbor in ansambel, kjer imamo verouk
za prvoobhajance, za skupino „Benja-
min“, „Bodočnost“ in „Veterane“, obha-
jamo rojstne in godovne dneve . . .

Praznik jeseni, martinovanje, smo
kar lepo obhajali. Na ta dan smo

90. deutscher Katholikentag
Berlin 1990 e. V.

„Wie im Himmel so auf Erden“
Slovenci iz Zah. Berlina vabimo
Slovence iz Zah. Evrope na

KATHOLIKENTAG,

ki bo od 23. 5.—27. 5. 1990.

Svoj prihod sporočite na naslov:
Seelsorgeamt für Slowenen, Kol-
onnenstraße 38, 1000 Berlin 62,
Tel.: 030 / 788 19 24.

začutili, da nas je Slovence v Zah. Ber-
linu ansambel „Veseli Zasavci“, ki je
prišel iz domovine, zares povezal v eno
samo skupnost, ne glede na versko
prepričanje in ne glede na to, kar se
je dogajalo v preteklosti med Slovenci
v Zah. Berlinu. Vsi, 312 prisotnih, smo
peli, pili, plesali . . . vse do jutranje
šeste ure, ko smo se zares razšli.

Zanimivost martinovanja je bila tudi
v tem, da so pri maši ministrirali štirje
možje, vsi starejši od 40 let, ki so kot
otroci ministrirali v svojih župnijah.
Lepo je bilo videti, ko so k oltarju prihajali:
Jože Lipaj, Roman Novak, Jože
Božič in Leon Perdan. Seveda, spremljala
sta jih tudi sedanja ministranta:
Claudia in Robert Žabkar, da bi

7. oktober 1989: prvi krst Slovenca,
Janeza Borisa Melanška, v novem
centru Slovencev v Zah. Berlinu.

9. april 1989: zadnji krst Slovenca,
Danijela Gaborja, v Kolpingu (Zah.
Berlin).

Ko sta lani v Stuttgartu praznovala srebrno poroko Anton in Cilka Novak, so ob vhodu v hišo ravno cvetele rdeče vrtnice. Sinova Martin in Simon ter hčerka Danijela pa so staršem nasuli v naročje cvetja hvaležnosti in spoštovanja.

STUTTART-okolica

Za ped zemlje ogenj v strehi. — V nedeljo, 12. novembra, smo imeli obisk iz Ingolstadta. Igralska družina tamkajšnje slovenske fare nas je presenetila z veseloigro „Kje je meja“ neimovanega slovenskega avtorja. Šlo je za prepir med kmetoma Kražem (Franc Krajnčič) in Križem (Zvonko Potočnik) za ped zemlje. Nameravana poroka Križeve hčerke Polone (Danila Potočnik) s kmetom Kražem bi bila zadevo uredila. Ker pa je bil v lepo Polono zaljubljen tudi intrigantni odvetnik Zveriga (Janko Vučina), se je prepir med kmetoma ponovno zaostрил. Kritičen pogled Križeve žene Marijane (Lilijana Žinkovič) je Zverigovo intrigo hitro odkril. Polona je le zagospodinjila na Kraževem posestvu in prepir je bil končan.

priskočila na pomoč, če bi bilo treba. Toda štirje „stari“ ministranti niso potrebovali pomoči, saj se je opazilo, da jih je vzgajala in učila ministrirati „trda“ roka.

mh

Med nove člane slovenske župnije v Stuttgartu štejemo tudi Aleksandra Povhe, sinka Petra in Gabrijele.

Igro je pripravil in režiral pokojni župnik v Ingolstadtu, gospod Vili Stegu. Da je prišlo kljub njegovemu odhodu iz tega sveta do uprizoritve v Stuttgartu, se moramo zahvaliti tamkajšnjemu župnijskemu pomočniku Bogdanu Pavalcu. Polna dvorana je potrdila, da je bilo za igro veliko zanimanja, bujno ploskanje med in po igri pa jasen dokaz, da so igralci lepo reševali svoje vloge. Tudi oskrbnikoma kulis in rekvizitov (Jože Felkar, Igor Levičar) in muzikantu (Drago Kislak) smo morali samo čestitati.

Martinovanje v Forchtenbergu. — „Svet' Martin dela iz mošta vin“ pravijo naši Štajerci. Prav na njegov god, 11. novembra, so se rojaki iz okraja Hohenlohe hoteli prepričati, če je temu res tako. Zbrali so se v Forchtenbergu, da najprej pomolijo kot kristjani, potem zapojejo kot slavčki in se končno zavrtijo kot namazani vrtiljaki, vmes pa se pogovorijo kot dobri sosedi. Pridne gospe so gostom postregle tudi z okusno toplo večerjo in večer posladkale z domačimi tortami in pecivom. Bilo je tako lepo, da bi najraje sedeli skupaj do petelinjega petja, a na žalost v Forchtenbergu skoraj da petelinov več ne poznajo.

Miklavž je sopihal pod vrečkami. — Med mraz v začetku decembra je prinesel Miklavž precej toplote. Na štirih krajih je obiskal slovensko mladež in odrasle. Najprej je prišel med rojake

Med igro *Kje je meja* v Stuttgartu v nedeljo, 12. novembra lani. Igralci iz Ingolstadta so bili res dobrodošli.

Prekmurski rojak Jože Balažič, ki stane v Leonbergu na Württembergem, in nemško dekle Gizela Baur iz Ulma sta bila lani stuttgartski princčevski par.

v Böblingen (3. decembra dopoldne). Po maši, ki je bila to pot izjemoma v farni dvorani, sta ministranta Branko in Danijel pospremila nebeškega gosta med zbrane prijatelje, med katerimi je bilo kar 30 otrok. Ko so otroci Miklavžu dokazali, da znajo lepo moliti in tudi peti, se mu je srce omehčalo. Vsak otrok je dobil lepo darilno vrečko in tudi njih srca so se omehčala.

Popoldne smo praznovali Miklavževo nedeljo v Stuttgartu. V cerkvi se je pokazalo, da nas je še veliko vernih Slovencev v mestu in okolici. Složno so delovanje pevskega zbora Domačega zvona, dekliškega zbora in mladinskega orkestra je priklicalo med božje prijatelje veliko svetih predbožičnih občutkov. Dr. Marko Dvorak, ki je pripel na miklavževanje iz Ulma, se je po maši izrazil: „Takih doživetij nisem navajen“, kar gotovo potrjuje, da je bilo bogoslužje lepo.

Po maši je bila dvorana pod cerkvijo polno zasedena. Po pozdravu gospodične Ladislave Oblakove so pričeli s sporedom Rudolfovi 4 fantje iz Esslingena. Iz orgel in ust so pričarali melodijo Angelček moj, pridi nočoj. Potem so bili na vrsti angeli z deklamacijami.

Parkeljni so dokazali, da izvirajo iz rodu razgrajčev in potuhnjencev. Že omenjeni gosti iz Ulma je nato prevzel vlogo Miklavža. Na svojstven način je prikazal svoje življenje na zemlji in razložil, kako so nastajale o njem razne legende in običaji na Slovenskem. Ključu, da navzoči rojaki pokažejo kaj znajo, so se odzvali otroci in odrasli. Med odraslimi, ki se je zanj zanimal Miklavž, je bil tudi župnik pri sv. Konradu p. Pankratz Laier OFM. Na stavljenno vprašanje je vedel povedati, da nosi lovec poleti zato zelene naramnice, da mu ne padejo hlače doli. Za odgovor je žel aplavz dvorane.

Iz okolice Heilbronna so rojaki priredili *adventni večer* z Miklavževim poudarkom v Oedheimu in sicer v soboto, 9. decembra. Po maši jim je bil na razpolago velik prostor v lokalu Krone, da prebijajo nekaj ur v predbožičnem razpoloženju. Dobrote na adventno okrašenih mizah so pričale, da je tik prej hodil mimo gost iz nebes.

Miklavž je obiskal tudi rojake v Schwäbisch Gmündu ob priliki slovenske službe božje v kapeli sv. Jožefa.

Napovedi za januar: maše: Stuttgart: 7., 14. in 21. januarja ob 16.30 uri; Böblingen: na praznik sv. Treh kraljev ob 10. uri; Schw.-Gmünd: 14. januarja ob 9.30 uri; Schorndorf: 21. januarja ob 8.45 uri; Aalen: 21. januarja ob 11. uri; Heilbronn: sobota, 27. januarja, ob 17. uri (družabni večer); Oberstenfeld: 28. januarja ob 9. uri; Esslingen: 28. januarja ob 16.30 uri.

Sobotna šola v Stuttgartu: 13. in 20. januarja od 15.—17. ure. Pouk v Böblingenu: na praznik sv. Treh kraljev, 6. januarja, ob 9. uri.

FRANKFURT

Martinovanje — čeprav brez goske in novega vina — nas je spet pripeljalo skupaj. Zbrali smo se prav na soboto, 11. novembra, v dvorani na Holbeinstraße. Kljub lepemu vremenu se nas je, žal, zbralo manj kot ponavadi. To pa ni moglo pokvariti prijetnega vzdušja, ki je nastalo že kmalu pri prvih taktih domačega ansambla, ki se je tokrat še posebno dobro izkazal — le krajših odmorov si želimo prihodnjič.

Lačni so se lahko nasitili z okusnimi

„kranjskimi“ klobasami, pijača je šla dobro v promet, h kavi pa so mnogi priznili dobre krofe, ki jih je kar prehitro zmanjkalo

Da se doma nekaj „premika“, smo lahko slišali tudi v Frankfurtu: po 40 letih je ljubljanski radio pri Oddaji za izseljence (ko je poročal o delu kluba „Sava“) povedal, da ima to soboto *martinovanje* „župnik“. Tlobna misel je obšla prireditelja, da mogoče prav zato nekateri niso hoteli priti — a v resnici so bili razlogi drugje; mnogo jih je odšlo domov v Slovenijo.

Naj bo tako ali drugače, res je, da so bili navzoči zadovoljni in bi najraje ostali še potem, ko je ansambel utihnil in so pridni sodelavci začeli pospravljati dvorano. To pa ni ravno malo dela in zato se jim za vso skrb in prijaznost še enkrat zahvaljujemo s preprostimi „Bog lonaj“. Seveda pa tudi vsem udeležencem za družbo in razvedrilo.

Čeprav je župnik na koncu vse povabil k nedeljski maši, se nas je tam zbralo precej manj kot na martinovanju. V načrtu je bilo tudi srečanje in pogovor z župnijo, a je vse skupaj padlo v vodo, ker se je nekaterim mudilo domov. Čas bi pa bil, da bi se začeli bolj zavedati, da nista samo telesna hrana in dobro počutje edino merilo življenja, temveč, da nas dela dobre, prave in iskrene slovenske kristjane skupnost, ki se zbira pri oltarju in stremi za višjimi cilji kot je zgolj materialno blagostanje. Naj tudi našo skupnost zajame moderna perestrojka, ki nas bo zbudila k večji zavzetosti za sodelovanje! Naredimo vsi skupaj več, da bodo naša srečanja res srečanja, kjer bomo oblikovali svojo versko zavest in postali sol zemlje. Samo tako bo mogla tudi druga generacija ohraniti svojo slovensko identiteto. Če pa se bomo tej skupnosti oddaljili in se zanjo ne zanimali, potem se ne čudimo, če mladi teh vrednot ne bodo imeli. Saj je res hudo, če moramo gledati, kako brezbrizni postajamo vsi za večne vrednote.

Pa še farna kronika: Krstili smo Jessico Štante in Boštjana Toplaka. Novokrščencema želimo rast v veri, starešem pa božji blagoslov pri vzgoji. Z željo, da bi ta vzgoja dosegla tudi nedeljsko mašo.

28. septembra pa sta pred Bogom sklenila življenjsko pot Marjan Šepeta-

vec in Marija Krivec. Želimo jima božjega blagoslova in vztrajnosti.

Prvo adventno nedeljo je po maši otroke obiskal Miklavž, ki pa je bil kar malo razočaran, ker jih je tako malo prišlo. Zato pa so bili tisti, ki so bili obdarovani, veseli knjižnega daru in sladkarij. Tudi v Mainzu in Darmstadtu jih je razveselil z darili.

MÜNCHEN

Od srede novembra do srede decembra!

Prelistajmo strani naše farne kronike.

● *Pevski zbor* se je lepo spomnil svoje nebeške zavetnice sv. Cecilije. Najprej se je zmenil za mašo za pokojno članico zbora go. Sonjo Markl. Pri maši je bil navzoč ves zbor in med njo pel, tako da je bila maša zelo doživeta. Po maši je bila pevka vaja, po njej pa srečanje ob pogrjnjeni mizi. Takšni večeri so za zbor sam, potem pa tudi za vso faro, nemajhnega pomena: beseda dá besedo, razčistijo se nejasnosti, stiki se poglobijo, prijateljstva se utrdijo.

Miklavževanje se na naši fari vsako leto uresniči najprej v cerkvi, pri maši, potem pa v dvorani. Če povemo, da nas je bilo pri maši 260, že s tem tudi nakažemo, da je bilo srečanje doživeto, lepo. Med mašo je zapel nekaj pesmi zbor, dve pa otroci — oboje je znamenje posebne zavzetosti skupine ljudi (ki si zelo želijo, da bi se jim še kdo pridružil). Ostale pesmi je pela vsa cerkev. V dvorani je šlo seveda po že ustaljenem redu. Najprej sta svoj prizor zelo živahno zaigrala nebeška svetnika Peter in Anton. Pri tem so jima pomagali angeli, ki so prinašali na oder razne sezname, potem pa pisma otrok in telefonski klici. Opazili smo novo obleko sv. Petra in njegovo novo frizuro in brado: vse mu je lepo pristajalo. Sv. Miklavž, dostojanstven in slovesen kot vedno, je bil v svojem nagovoru prirčen in topel. Menda nam grede njegove besede še bolj do srca kot besede kakšne pridige. Parkeljni so bili letos posebej domiselni: na oder so se pritohtapili med utripanjem rdečih luči iz rova v tleh; tudi od tam je prihajala svetloba; enemu od poklicanih otrok so najprej vzeli vrečko, potem so ga pa vrgli v „pekel“. Vsi otroci našega sobot-

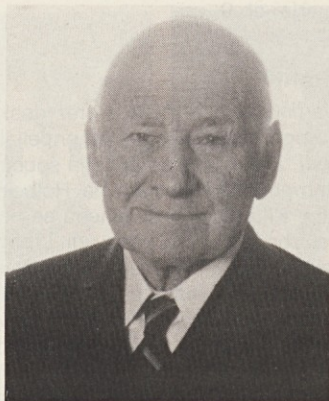
nega tečaja so ubrano zapeli Miklavževno pesem. Posebno lepa je bila kulisa v ozadju odra — sneženi mož, naletavajoči sneg in nekaj povečanih snežink-kristalov —, ki so jo zrisali in po barvali mladinci. Vrečke niso bile skope, kot je tudi to že običaj. Fotografije bodo po družinskih albumih še dolgo obujale spomin na to prireditev.

Ministranti so se na svojem srečanju pogovorili o obhajanju božiča, *mladinci* pa na svojem o Kristusu.

● Ves november je na naši fari posevečen prodaji *verskega tiska*. No, prav posebne gneče okrog prodajne mize ni bilo. Največ zanimanja je bilo za stenske koledarje, zvočne trakove za adventnimi in božičnimi pesmimi in pa za svetovečersko vrečko (kadilo, oglje, plastična steklenička z blagoslovljeno vodo) za blagoslov hiš in stanovanj na tri svete večere. Tudi nekaj pól z narisanimi jasicami je bilo prodanih.

FREILASSING

V začetku novembra je v tem bavarskem kraju *umrl* 85-letni g. Franc Orehek, doma iz Okla pri Brdu blizu Domžal. Po poklicu je bil kmet. V Nemčijo je bil izseljen leta 1944. Potem je kot invalid ostal tu. Postavil si je hišo v Freilassingu. V prvem zakonu sta se mu rodila sin in hči. Bil je globoko veren in redno se je udeleževal slovenskih maš v Freilassingu oz. v Salzburgu. Bolehal je skoraj deset let, a ga žena ni hotela dati v dom za ostarele, ampak mu je z ljubeznijo sama stregla. Umril je lepo pripravljen na srečanje z Bogom. Pogreba v Freilassingu se je

udeležilo veliko pogrebcev, Slovencev in Nemcev iz Freilassinga, pa tudi od doma jih je bilo precej. — Naj mu da Bog srečno bivanje pri sebi! Družini izrekamo globoko sožalje!

nizozemska

V novembru so sv. Barbara, Slov. folklorna skupina in Zvon imeli vsakoletno skupno prireditev, za katero je SIM oskrbela Ljubljanski oktet, ki je številnim poslušalcem čudovito lepo predstavil slovensko pesem. Verjetno kaj takega nismo doživeli vse od rajnega Lipovška, ki je pel pri Slovenskem oktetu. Tudi za prosto zabavo je skrbel orkester, ki ga sestavljajo člani okteta. Bil je prijeten večer. Hvala vsem, ki so sodelovali pri organizaciji.

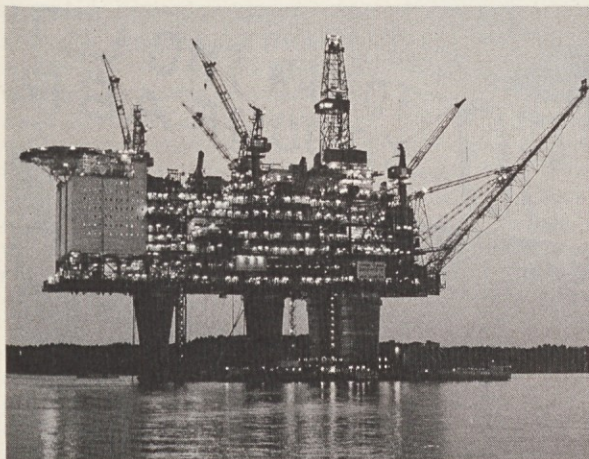
Umetniki za staro glasbo: Sredi novembra je v Maastrichtu z velikim uspehom nastopil ansambel za staro glasbo „415 international“, ki ga vodi naš rojak iz Slovenije g. Klemen Ramovš, sodelujejo pa vrhunski glasbeniki Avstrijec, Italijan in vzhodni Nemeec. Koncert, ki ga je z izredno zavzetostjo pripravila ga. Lenčka Sodnik, je po mojstrstvu sodelujočih toplo preseñetil in očaral izbrano občinstvo iz glasbenega sveta. Uvodno besedo je imela naša operna pevka ga. Lenčka Sodnik.

švedska

MALMÖ

Izseljenske družine se rade obiskujejo med seboj. V Malmöju v tem oziru niso nobena izjema. Zemljičeva družina iz Oxieja je imela na sobotni večer, 18. novembra, polno hišo gostov. Prišli so nazdravit gospodarju Tonetu za njegov *rojstni dan*.

Ni bila nobena okrogla obletnica. 43 jih je dopolnil, pa še to že 2. novembra. Prav ta več kot štirinajst-dnevna zamuda v praznovanju rojstne

Naftna ploščad. To je delovno mesto tistih naših rojakov, ki pridobivajo črno zlato.

obletnice priteguje našo pozornost. V začetku novembra je bil na svojem delovnem mestu in najbrž bi ga vsa zbrana družina težko našla tam nekje med Ferarskimi otoki in Norveško, 320 km od Stavangerja. Kot elektrovarilec gradi in vzdržuje „mestne naselbine“ sredi morja. Že deset let namreč dela na naftnih ploščadah. Na desetih je bil že zaposlen. Šele, ko si ogledaš Tone-tove posnetke z njegovega delovnega mesta, dobiš blede sliko, kako mogočne tovarne in stanovanjski bloki so te ploščadi. Tudi Šramerjev Tone iz Malmöja in posamezni rojaki iz drugih delov Švedske pridobivajo črno zlato za Norvežane. Zanimivo! Kdor se bo podal na križarjenje po Severnem morju, odslej ne bo presenečen, če ga tam pozdravi kdo, za katerega bo moral ugotoviti, da je naše gore list.

Rajni Leopold Karlin je bil mož dejanj.

GÖTEBORG

Drugi rod izseljencev hitro odrašča, vendar ob slovenskih otrokih v Göteborgu Miklavž še ni brez dela. 33 paketov je moral pripraviti zanje. Veroukarji iz slovenske skupine so s kratkim skečem pokazali najmlajšim, kako znajo biti navihani, a kljub svojim muham in raztresenosti še vedno pišejo Miklavžu, kaj naj jim prinese.

LANDSKRONA

12. novembra, dva dneva pred svojim 52. rojstnim dnevem, je v bolnici v Helsingborgu umrl g. Leopold Karlin iz Landskrone. Rojen je bil leta 1937 v Stari Loki. Na Švedsko je prišel 1966. Doma se je izučil za mizarja, v Landskrone pa se je zaposlil v ladjedelnici kot klepar-gradbenik. Zadnje čase so v njegovem podjetju prešli na izdelavo ladijskih elementov in mostne konstrukcije. Tako je bil udeležen pri gradnji znamenitega visečega mostu, ki namesto porušenega zdaj veže kopno z otokom Tjörnom. Tudi ta most bo nemi spomenik, kje naši ljudje zapuščajo sadove svojih žuljev. Rajni Polde je bil mož modre besede in človek dejanj. To je pokazal s svojo skrbjo za družino, župnijsko skupnost — vsako nedeljo je bil pri maši — in v vdanem sprejemanju božje volje. „Svet je bil lepši, če bi bilo več takšnih kot si bil ti,“ mu je ob grobu rekel njegov prijatelj Zvonko Bencik in s tem povedal vse.

Rajni Polde nas je še po smrti, ko smo zvedeli za njegovo poslednjo voljo, presenetil s svojo skromnostjo in

skrbjo za versko dejavnost med našimi rojaki na Švedskem. Ni maral vencev na grob, ampak je želel, naj se namesto za rože daruje v poseben sklad za potrebe Slovenske misije na Švedskem. Njegovo podjetje in sodelavci so dali 2000 kr. Če k temu pristejemo še darove domačih, rojakov in drugih znancev, ugotovimo, da je na ta način Slovenski misiji za njeno dejavnost podaril 7730 kr. Njemu in vsem, ki ste se odzvali tej njegovi želji, se misija iskreno zahvaljuje.

Ko izrekamo svoje sožalje njegovi ženi Jelki, roj. Budja, ter sinovom Poldetu, Robertu in Simonu, molimo, naj mu bo Bog za vse bogat plačnik.

ŠVICA

Pater Damijan Frlan 50-letnik

Skoraj gotovo, da ni v Švici Slovenca, ki več ali manj redno obiskuje slovenska bogoslužja, da ne bi vedel, da je letos naš slovenski duhovnik, kapucin pater Damijan, praznoval svoj *zlati življenjski jubilej*.

Rodil se je 26. septembra na Malenskem vrhu v Poljanski dolini. Tam je občutil v krogu svojih sester in bratov nežno ljubezen svoje mame in skrbnega očeta. Poljanska dolina pa je bila zanj premajhen svet. Želel je iti v šole, kar so mu starši tudi radi ustregli. Ko se je odločil, da bo postal duhovnik, kapucin, se je verjetno njegovi materi izpolnila tiha, skrita želja, ki jo je in jo še sedaj globoko v srcu nosi marsikatera krščanska mati.

Novo mašo je pel leta 1966 (posvečen 29. 6. 1966 od škofa J. Pogačnika). Potem je precej let služboval kot kaplan in župnik v raznih krajih Slovenije. Vedno se je zavedal, da je potomec preprostih kmečkih staršev, zato so ga preprosti ljudje lahko razumeli in hitro vzljubili. Njegovi čustveni naravi in njegovemu neizmeremu veselju do petja je treba pripisati, da je njegov kontakt do ljudi tako neposreden in hiter. Zna se z ljudmi poveseliti, prav tako pa z globokim sočustvovanjem trpi s trpečimi in žalujočimi. Ne sramuje se prešernega,

razigranega smeha, kakor tudi ne grenke solze, ki mu kdaj pa kdaj ob zelo ganljivih dogodkih zdrsne po licu.

Takega ga poznamo tudi mi Slovenci, ki že leta in leta živimo v Švici in se srečujemo z njim v najrazličnejših krajih Švice ob skupnem obhajanju nedeljskih in raznih drugih katoliških prazničnih obredov. Ne samo mi, tudi naši gostitelji Švicarji, so ob raznih prireditvah, ki jih organizirajo Slovenci v okrilju Katoliške misije, poudarili, kako prijetno in neproblematično je sodelovanje s patrom Damijanom.

Med nas v Švico je prišel skoraj po naključju. Ko se je njegov predhodnik, pater Angel Kralj, zaradi hudega domotožja in tudi zaradi šibkega zdravja želel vrniti v domovino, je ostala vsa skrb za nas slovenske katoličane v Švici patru Fidelisu. Res mu je pri delu misije pomagala neumorna sestra Avrelija, vendarle so bila že sama potovanja v razne kraje Švice zanj skoraj prenaporna. Nujno je potreboval pomoč.

Ker doma v Sloveniji škofje tudi nimajo na razpolago prostih duhovnikov, je bilo težko najti nekoga, ki bi bil pripravljen oditi v tujino in prevzeti nase kar veliko breme in odgovornost.

Ko nas je pred devetimi leti pozdravil in se nam predstavil, ga je prav gotovo skrbelo, kako ga bomo sprejeli. Tankočutno je prisluhnil našim pogovorom in željam, se delno prilagodil nam in mi njemu in tako smo postali kot ena družina, čeprav smo razkropljeni po vsej Švici. On je tisti, ki nas takorekoč povezuje in združuje. Ko je pred par leti resno zbolel pater Fidelis, je moral za nekaj časa prevzeti celotno skrb misije na svoje rame. Kljub temu, da je bil več kot prezaposlen, pa ni izgubil svoje vedre narave. Vedno nam je rekel: „Z božjo in vašo pomočjo bom že nekako zmogetl“. Sedaj si že več kot eno leto delita delo in skrb za nas Slovence s patrom Robertom Vrhovškom.

Letos je torej že petdeset let, kar Tomažincev je Francelj privekal na svet (po njegovi pesmi). Ob praznovanju njegovega 50. rojstnega dne je v svoji skromnosti, da se ne bi spomnili samo njega, povabil k skupnemu praznovanju vse slovenske petdesetletnike v Švici. No, nekaj se jih je odzvalo njegovemu povabilu. Lahko rečemo, da je bil za slavljenca in sploh vse prisotne ne-

Pater Damijan nam je ob skupnem praznovanju petdesetletnikov zapel, kako je bilo pri Tomažincevih.

pozaben in neponovljiv dogodek. To skupno praznovanje je bilo že 17. junija v Oltu. Poletno srečanje Slovencev, ki živijo v Švici, v času dopustov pa v Sloveniji, je bilo letos tudi v znamenju tega praznovanja. Vsi tisti, ki so mogli, so se udeležili maše v Marijini cerkvi „Na gori“, kjer je leta 1966 pater Damijan bral novo mašo. Potem pa je bil neopozaben piknik na Malenskem vrhu. Čeprav je bil za nekatere vzpon malo naporen, so bili vsi navdušeni nad dnem, ki so ga preživeli v prijetnem počitniškem vzdušju v bližini doma patra Damijana.

Par dni pred njegovim rojstnim dnem, t. j. 24. septembra, so mu čestitali vsi zbrani slovenski romarji v Einsiedlu, 25. 9. pa so ga še posebej počastili „Oltenci“, kjer se redno srečujejo tudi člani slovenske folklorne skupine „Encijan“, ki je bila ustanovljena na pobudo patra Damijana. Opazoval je ljudi na raznih prireditvah, kot so: materinski dnevi, martinovanja, miklavževanja in podobno. Ugotovil je pri sodelujočih veliko veselje do petja in plesa ter spoštovanje slovenskih narodnih noš in običajev. Tako je bila spočeta zamisel za slovensko folklorno skupino. Ko sta strokovno vodstvo

prevzela Janko in Jelka Logar iz Basla, ki sta pred mnogimi leti doma v Sloveniji sama aktivno sodelovala v podobnih skupinah, je bil uspeh zagotovljen.

Vsi sodelujoči iz te skupine in tudi mi vsi njegovi farani se mu želimo tudi po tej poti še enkrat zahvaliti za vse, kar nam je tako širokosrčno omogočil. Hvala za ves njegov trud, za vsako njegovo ohrabrujočo in razveseljujočo besedo.

Hvala, dragi pater Damijan, in še na mnoga zdrava leta!

Vaši farani iz Švice

Izseljenska nedelja — Dan narodov — V Švici je priseljencem namenjena 2. nedelja v novembru, ki se že nekaj let slavi pod novim imenom Dan narodov. Okoliščine pa včasih zahtevajo, da se to slavlje prenese na kakšno drugo nedeljo.

Tako je bilo v podružni cerkvi sv. Pavla v Birru, župnija Windisch (pri Bruggu), kjer smo oktobra 1988 začeli s slovensko mašo na 3. nedeljo v mesecu. Tam smo se torej na 3. nedeljo v novembru 1989 na povabilo pastoralne asistentke — laiške teologinje Rite Bausch, ki takorekoč skrbi za dušno pastirstvo v tej podružnici —, namesto

k slovenski zbrali k skupni maši, pri kateri sta se lepo prepletala slovenski in nemški jezik — pri nagovorih, molitvah in petju. Somaševala sta vindiški vikar Josef Stubi in p. Damijan, glavni nagovor pa je imela asistentka R. Bausch. Podobno navzočih vernikov je poživiljala oltenska folklorna skupina Encijan v narodnih nošah. Le-ta je po maši pred cerkvijo predstavila še kratek splet narodnih plesov, kar je v vseh zbuvalo veselo občudovanje.

Zaradi dokaj nizke temperature smo se hitro preselili v manjšo cerkveno dvorano, kjer nas je čakalo skrbno pripravljeno okrepčilo. No, treba je reči, da je postrežba delovala že tudi pred mašo. Po prijetnem razpoloženju ob klepetu, pesmi in Jakovi harmoniki smo se sredi popoldneva poslovlili z željo in upanjem na ponovno srečanje v prihodnjem novembru.

Martinovanje — „Prišel bo svet Martin, 'z mošta bo delal vin,“ pravi ljudska pesem. To se zgodi vsako leto, zlasti kadar je dobra letina. Ljudje pa ta dogodek tudi radi proslavijo z martinovanjem. Na Solothurnskem področju smo ga letos imeli že petnajstič.

V Biberistu pri Solothurnu je na 2. novembrsko soboto, to jesen prav na god sv. Martina, 11. nov., kakih 300 ljudi napolnilo že do 20. ure Santursovo dvorano. Kratek uvod v jesensko zabavo so z napovedovalcem Milanom oblikovali kvartet Kranjci, godec na orglice in folklorna skupina Encijan. Tja do 3. ure ponoči je nato podžigal podplate Rudijev ansambel s pevko Matko.

Kjer se zavzamejo in zberejo dobrovoljni in požrtvovalni Slovenci, tam res ni težav za veselo, prijetno in domače razpoloženje, ki potem še dolgo odmeva v medsebojnih pogovorih.

Miklavževanje — Že na 1. soboto, 3. dec. 1989, smo imeli miklavževanje v Oltnu. V cerkveni dvorani predmestne župnije Trimbach je bila najprej ob 17. uri maša, nato Miklavžev večer. Miklavž za samega sicer ni bilo, je pa po drugih poslal nekaj daril za tiste, ki nosijo večje breme odgovornosti pri raznih prireditvah in nastopih. Še prav posebno se je spomnil s. Avrelije, za katero je tokrat pripravil, žal, poslovlino darilo. Po večerji se je dvorana zadovoljno razživila.

Naslednji dan, na nedeljo, 3. dec., se je miklavževanje ponovilo v Solothurnu. Začelo se je z mašo v Marijini cerkvi ob 15. uri in nadaljevalo v cerkveni dvorani. Otroci so se korajžno pogovarjali z Miklavžem in s hvaležnim veseljem sprejemali od njega darove. Škoda le, da premalo obvladajo in uporabljajo slovenski jezik. Vendar ne kaže iskati vzroka najprej pri njih . . . Sledilo je okrepčilo in kratka zabava.

Zopet dva lepa, prijazna, vesela večera; zaradi adventnega časa pa je bilo treba začeti misliti na pripravo na božične praznike.

Na prvo nedeljo v decembru je Miklavž prišel tudi med slovenske otroke v Zürichu. Zbralo se jih je nekaj manj kot preteklo leto, saj otroci odraščajo in postajajo že „preveliki“ za Miklavža. Dotok novih mladih moči iz Slovenije pa je usahnil. Vzlic vsemu je bilo prisrčno in lepo. Ob koncu se je Miklavž zahvalil v imenu Slovencev na züriškem področju s. Avreliji in se od nje poslovil. V slovo ji je zapel otroški zborček, v imenu dekliskega zbora sta nastopili Doris in Nataša, slovenski komorni zbor Slovenija pa ji je med drugimi zapel njej tako priljubljeno pesem: Tam na vrtni gredi. In ker je življenje polno presenečenj, nas jje ta večer presenetil prihod še enega Miklavža. S šegavo besedo je odgovoril s. Avrelijo in med njegovim nastopom so se solze slovesa posušile, dvorana je zapela in bolečina slovesa je za spoznanje bila znosnejša. V prijetnem razpoloženju je mineval miklavžev večer, pridne roke v kuhinji in za točilno mizo pa so skrbele, da ni ostal nihče lačen in žejen.

Blagoslovitev zvonov v Celju — Na praznik Kristusa Kralja, 24. nov., je novozgrajena cerkev Sv. Duha v Celju dobila tri nove zvonove. Slovesnost je potekala pred cerkvijo, saj notranjost cerkve še ni dokončana. Vzlic hudemu mrazu se je zbralo okrog 2000 ljudi. Obrede je opravil mariborski škof dr. Smej. V imenu Slovenske misije so bili navzoči s. Avrelija, Cilka ter Janez Grašič z ženo in sinom. Na srednjem zvonu je namreč zapisano, da je dar slovenskih zdomcev v Švici in švicarskih katoličanov. Posvečen je Materi božji s podobo Marije begunke z napisom: MARIJA, MATI MOJE DEŽELE, VARUJ NAS! Kot botra zvonu sta zapisa-

na Tanja Harsanyi, ki je dala prva ne samo pobudo, da bi se za novo cerkev v Celju zbiralo tudi po švicarskih župnijah, temveč je tudi uspešno izvedla nabirko v njeni župniji Dübendorf pri Zürichu ter Janez Grašič, ki je organiziral nabiralno akcijo v dveh švicarskih župnijah oz. v treh cerkvah in skupaj s svojo družino pomagal ne samo k izdatni gmotni pomoči, temveč je nabirko združil z zamisljivo kulturnega nastopa folklore, komornega zbora Slovenije ter dekliskega zbora in tako navzočim odkril delček slovenske kulture in samobitnosti. Ob sami blagoslovitvi zvonov je zbrane nagovoril ter prenesel naše pozdrave.

Vzlic vsem gospodarskim težavam in zapletom lahko zapišemo, da je bila v nedeljo, 24. dec. 1989, nova cerkev že blagoslovljena in v njej prva polnočnica. Ob nadčloveških naporih graditelja cerkve g. župnika Draga Svetka, ob izredni velikodušni pomoči vernikov širšega celjskega področja ter izdatni pomoči tujine, je v dobrem letu postavljena cerkev s pripadajočimi prostori za bivanje, verouk in priložnostna srečanja. Uresničuje se davni sen Celjanov in to najbrž v najtežjih gospodarskih in političnih razmerah zadnjih deset let naše slovenske stvarnosti. Pa čeprav bo treba še veliko truda in denarnih sredstev, da bo vse dokončano in bo bogoslužni prostor zablestel v vsej svoji posvečeni lepoti. Za vso doslej izkazano gmotno pomoč naj še enkrat zapišemo: iskren slovenski Bog lonaj tudi v imenu Celjanov! Načrtujemo, da bi bilo tradicionalno srečanje v domovini v juliju 1990 v Celju, v novi cerkvi.

slovenski ob meji

KOROŠKA

V Št. Janžu v Rožu je oktobra obhajal 80-letnico mežnar Franc Jenko. Jubilant je po rodu Gorenjec. Nekdanji taboriščniki ga poznajo kot mojstra, ki je v Špitalu staro barako spremenil v slovensko kapelo Marije Pomagaj. Ko

(dálje na strani 34)

kaj ko bi se malo vadili v slovenščini?

● IZBERI IZ OKLEPAJA PRAVILNO OBLIKO!

- Bila je nepregledna vrsta (bakel, bakelj).
- V romarski cerkvi je na steni visela vrsta (bergel, bergelj).
- Na božičnem dreveščku so se svetile barvne (krogle, kroglje).
- Fižol raste ob (preklah, prekljah).
- Starih (škatel, škatelj) pa res ne zbiram.

● SAMOSTALNIKE V OKLEPAJIH POSTAVI V PRAVO OBLIKO!

- Sedajle na zimo bo s (sani) in (smuči) dosti dela.
- Ne loputaj z (duri)!

- Pod (jasli) ni bilo nobenega zrnca več.
- Kako lepo je hoditi po svetu z (gosli)!
- S težkimi (misli) sem zaspal.

● POSTAVI PRAVO OBLIKO „NOVEGA LETA“!

- Na Silvestrovo smo čakali . . .
- Tudi praznovali smo . . .
- Koncert je bil na dan . . .
- Za . . . smo obiskali vse bolnike v fari.
- Pred . . . smo bedeli.

● UPORABI PRIDEVNIK „NO-VOLETNI“!

- Z demokracijo se bomo poslovili od sovjetske . . . jelke.

- Naše . . . praznovanje se je zavleklo daleč v noč.
- Prejela je cel kup . . . čestitk.
- . . . dan je bil ves sončen in zasnežen.
- Pri nakupu je bil . . . popust kar precejšen.

● KAJ VSE NAM JE PRINESEL SNEG?

- Že ves dan . . .
- Otroci delajo . . . kepe.
- Pod hribom so naredili . . . moža ali . . .
- . . . so kot kristali.
- Mateja si je nataknila . . .

Primož Trubar 1508—1586

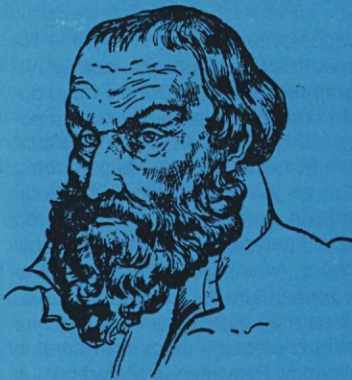
je začetnik slovenske književnosti.

Rodil se je na Ráščici blizu Turjaka na Dolenjskem. Oče je bil mlinar in tesar. Za duhovnika se je šolal v raznih tujih mestih. Ker je kasneje postal luteran, je moral velik del življenja prebiti zunaj domovine, na Nemškem, kjer je tudi umrl (v Derendingenu).

Trubar je izdal vrsto večinoma prevedenih ali prirejenih del s pretežno versko-cerkveno vsebino. Prvi knjigi je pripravil leta 1550: katekizem (s cerkveno pesmarico) „Anu kratku podvučene“ in ob njem drobcen abecednik (s kratkim katekizmom). Posebej se

je posvečal prevajanju svetega pisma.

Trubar je s svojimi deli pokazal, da je slovenski narod sposoben živeti v družbi kulturnih evropskih narodov. Njegov pomen v zgodovini našega naroda je ogromen.

● V ZVEZI Z ZIMO

- . . . je huda, ostra, trda ali mila.
- Že gre na . . .
- . . . pritisne ali popušča.
- Nekateri ptički bodo kar pri nas . . .
- Mnogi ljudje gojijo . . . šport.

● KATERA ŽIVAL ŽIVI V

- hlevu, brlogu, luknji, svinjaku, zverinjaku, pasji utici, kletki, golobnjaku, akvariju, mravljišču, ribniku, panju, mlaki?

● KAJ DELAJO

- ključavničar, klepar, kovač, kolar, krovec, krznar, livar, črkostavec?

● POVÉDI DOPOLNI S SAMOSTALNIKOM PRSI!

- Trkal se je po . . .
- Izbočil je . . .
- Mati je stiskala otroka k . . .
- Iz . . . so mu prihajali grgrajoči glasovi.
- Bojeval se je z golimi . . .

● **NAPIŠI DVOJICE STAVKOV, OD KATERIH BO EDEN NASLEDNJI!**

- Sline se mu cedijo.
- Vse prste bi si obliznil.
- Ima lačne oči.
- Pred očmi se mu dela tema.

● **UPORABI DVOJICE BESED Z RAZLIČNIM POMENOM:**

- lèti — léti,
- čélo — čélo,
- véde — véde,
- véli — véli,
- Véra — véra!

● **TVORNIKE SPREMENI V TRPNIKE Z DELEŽNIKOM NA -N, -T!**

- Plot so čisto prelepili s plakati.
- Mizo so brž pogrnili.
- Kurjavo so vključili že včeraj.
- Zmagovalca so močno nagradili.
- Ustanovili so novo bralno društvo.

● **GLAGOLU „STATI“ DODAJ**

- spredaj predlog na, o, ob, po, pre, pri, v, za — in uporabi nove glagole v povédih!

● **DOPOLNI NASLEDNJE LJUDSKE REČENICE S PRIMERNIMI BESEDAMI!**

- Kupiti mačka v vreči. Obesiti šolo na klin. Splava po vodi. Nima ne glave na repa. Se počuti kot na iglah. Hodi ko maček okrog vrele kaše. Vzame besedo z jezika. Je redek kot bela vrana. Jih ima za ušesi.

● **ZANIKAJ SLEDEČE POVÉDI!**

- Televizija bo prenašala nekatere prireditve.
- Ali ste nabrusili škarje?
- V ribniku smo opazili ikre.
- Novim častnikom so izročili sablje.
- V šoli so kupili nove table.

REŠITEV NALOG IZ PREJŠNJE ŠTEVILKE NAŠE LUČI

- **POGOJNIK NAMESTO VELELNICA:** Ali bi šel po časopis? Ali bi postregli teti? Ali bi si sezuli škornje? Ali bi rekli kakšno besedo? Ali bi si odpel plašč?

● **VELELNIK ZA 2. OSEBO EDNINE:** Ostrizi si lase! Lepo mirno lezi! Sosed, sezi mi spet v roke! Odvrzi vsi navlak! Ne teči prehitro!

● **POVEDNI, VELELNI IN POGOJNI NAKLON:** Majda je pridna. Majda, bodi pridna! Majda bi bila pridna. — Jaka gre po tobak. Jaka, pojdi po tobak! Jaka bi šel po tobak. — Neža ne prisluškuje. Neža, ne prisluškuj! Neža ne bi prisluškovala. — Pes je. Pes, jej! Pes bi jedel. — Marko spi. Marko, spi! Marko bi spal.

● **TRPNIKI IZ TVORNIKOV:** Tu sta bila zgrajena dva mostova. Obleka je bila hitro ponošena. Jed je bila skuhana v dveh urah. Dvorana je bila mimogrede pometena. Polenta je bila močno zabeljena.

● **MIKLAVŽEVANJE:** Letos pa z Miklavžem nismo imeli sreče! Otroci so šli miklavževat v sosednji kraj. Bili so dobre volje kakor otroci ob miklavževini. Eden od fantov se je oblekel v parkeljna. Parkelj je rožljal z verigo.

● **BOŽIČ:** Praznik Kristusovega rojstva se imenuje božič. Jopico ji je prinesel božiček. Voščili so nam lepe božične praznike. Letos bomo božičevali kar doma. Za otroke iz predmestja so pripravili lepo božičnico.

● **PRAVA OBLIKA SAMOSTALNIKOVA:** Škrata izrezi s škarjami iz rdečega papirja! Žebelj boš izdrl samo s kleščami. Toliko grabelj pa spet nimamo! Vsa družina se je mastila s kolinami. Juhe vendar ne boš jedel z vilicami!

● **PRAVA OBLIKA SAMOSTALNIKOVA:** Slovenija se postavi z mnogimi cerkvami na gričih. Z gorečo molitvijo si je izprosila milost. Ne čudite se tako lepim breskvam! Stvari ne boš uredil z žalitvijo! Brez britve se je težko obriti.

● **PROSTOR:** knjižnica, knjigarna, kovačnica, pekarna, mesnica, rudnik, krojačnica.

● **POVÉDI S PRIMERAMI:** Vino je kisel kot vrisk. Njegove besede so bile sladke kot med. Njeno srce je bilo trdo kot kamen. Mama je dobra kot kruh. Njegove obljube so poceni kot sneg pozimi. Meso je letos drago kot žafran. Srce mi je bilo lahko kot pero. To jutro je mrzlo kot pasji gobček. Brata sta si podobna kot jajce jajcu. Dan je bil čist kot zlato.

svoboda

Dati tlačanu, sužnju svobodo. — Nekateri narodi se še bojujejo za svobodo svoje domovine. — Končno bo posijalo sonce svobode. — Živeli bomo v svobodi. — Svoboda imaš, odloči se! — Zaprli ga niso, svobodo pa so mu zelo omejili. — Dati ptičku svobodo. — Imeti svobodo gibanja. — Svoboda raziskovanja. — Občuduje njihovo duhovno, miselno svobodo. — Svoboda duha. — Njegova svoboda v govorjenju jo je žalila. Fevdalni gospod mu je priznal nekatere svobode. — Otroku pušča preveč svobode. — Za to pesniško zbirko je značilna velika oblikovalna svoboda. — Pogodbena svoboda. (= Svoboda sklepati pogodbe.) — Svoboda tiska, govora, vere, združevanja so naravne pravice. — Svoboda mišljenja. — Želi si zlate svobodice. — Moja hišica — moja svobodica.

Vsak človek se rodi svoboden. — Osebnostno svoboden človek. — Svobodni in suženjski značaji. — Svoboden si, naredi po svoje! — Svoboden pri izbiri, odločitvi. — Svobodno misleči ljudje. — Pri tem je imel svobodne roke. — Pusti mu svobodno pot! — Fant je še svoboden. (= Neporočen.) — Po štiridesetih letih nedemokracije spet dihamo svoboden zrak. — V oblačenju je precej svobodna. — Svoboden duh. — Vzgjati svobodne osebnosti. — Notranje svoboden človek. — V obdobju diktature tudi znanost ni svobodna. — Danes ni nikogar doma, svoboden sem. — Prvo svobodno popoldne te obiščem.

(nadaljevanje z 31. strani)
so se taboriščniki razselili, se je on odločil za Koroško in se najprej nastanil v Kožentavri, potem pa preselil v Št. Janž in tam prevzel skrb za cerkev, ki jo soupravlja župnik iz Kaple ob Dravi. Fara mu je pripravila lepo proslavo v soboto, 21. oktobra. — V Celovcu je 6. nov. predaval Janez Janša, eden od „zloglasnih štirih“, ki so bili lani obsojeni v ljubljanskem srbskem procesu. Govoril je o sedanjem položaju Slovenije in Hrvaške v Jugoslaviji. Največja ovira za njuno samostojnost je 5 milijard dolarjev, ki jih država iztisne iz teh dveh republik. — Na Plešivcu so 11. in 12. nov. obhajali 100-letnico malega semenišča-Marijanišča. Leta 1889 se je prvih 90 semeniščnikov naselilo v hišo, ki še danes stoji, v kateri je bil tudi več let dijaši Mohorjev dom. Hitler je stavbo zaplenil. Leta 1946 se je Marijanišče preselilo na Plešivec v nekdanji olivetanski samostan, ki ga je škof Köstner odkupil in preuredil. V tej hiši je študiral tudi veliko sedanjih koroških slovenskih izobražencev. — Pevci moškega pevskega zbora Kralj Matjaž iz Libuč so 28. nov. gostovali v Gorici na Cecilijanki. V nedeljo so pa prepevali v Rojanu pri Trstu pri maši, ki jo je prenašal Radio Trst. — Ob godu sv. Cecilije je celovška Nedelja prinesla spodbuden članek o cerkvenem zboru v Podgorjah, kjer je Marijina božja pot. Ko so ob koncu vojne zbor spet oživel, je pel samo slovensko. Dobrih 40 let kasneje pa bi nekateri hoteli, da pojejo samo nemško. Hvala Bogu, da je zbor še dvojezičen. Le kaj bo rekla Mati božja? Škoda je v tem, ker s ponemčevanjem udara in nekdaž slovenske vasi tudi več ali manj poganski liberalizem. — Na praznik sv. Elizabete (nedelja, 19. nov.) je šest slov. bogoslovcev krške škofije s prorektorjem semenišča mag. Gfrererjem obiskalo župnijo Melviče-Brdo in tam oblikovalo mašno bogoslužje v obeh jezikih. Prorektorjeva mati je doma iz te fare, iz Napol. — Tovarna celuloze Obir na Rebrci je morala po polnih 97 letih ustaviti obratovanje. Tako je odločilo ministrstvo na Dunaju. 214 zaposlenih je dobilo odpoved. Delavci bodo dobili plače do konca leta, nameščenci pa do konca marca. — V planinski vasi Slovenji Plajberk so v začetku novembra spet odprli obnov-

ljeno ljudsko šolo, ki ima tudi napis v obeh jezikih. — V Pliberku je 11. nov. obhajal 15-letnico delovanja mešani pevski zbor Podjuna. Za jubilej je dobil zbor nove noše.

GORIŠKA

Že 10 let se zbirajo na prvo nedeljo v mesecu Slovenci od Štivanja pa do Gradeža v Ronkah (Laško) k slovenski maši. Okrog 70 ljudi se vsakokrat udeleži božje službe. — Lani je poteklo 275 let, kar so v Gorici na Travniku obglavili 11 tolminskih puntarjev, ki so se uprli protipostavnemu nasilju mogotcev. Na pobudo Sveta slov. organizacij so 23. novembra v gledališču Verdi v Gorici predstavili opero Ubalda Vrabca Tolminski puntarji. Škoda, da je bila izvedba samo koncertna. Istočasno so hoteli počastiti tudi 85-letnico komponista in dirigenta Ubalda Vrabca. — V goriškem Palacehotelu je Lev Detela, ki živi na Dunaju, v novembru predstavil svojo zadnjo knjigo Dunajski valček. Pisatelja je občinstvu prikazal dr. Mirko Špacapan. — Zveza slov. katoliške prosvete je 18. in 19. nov. v goriškem Avditoriju izvedla že 31tič revijo pevskih zborov Cecilijanka 1988. Nastopilo je 32 zborov in je bila zastopana vsa Slovenija. — V tržaški bolnici je 23. nov. umrla pisateljica in javna delavka gdč. Zora Piščanc. Rojena v Barkovljah leta 1912, je kmalu prišla na Goriško. Po koncu vojne je delovala v dobrodelni pisarni na Placuti, in potem dolga leta bila upravnica Katoliškega glasa v Gorici. Napisala je Cvetje v viharju in Most čez Ocean. Pogreb je bil v Gorici 27. nov. Pogrebno mašo je imel v stolnici prelat dr. Humar. Z njim je somaševalo 15 duhovnikov. Pokojna je bila sestra med vojno po nedolžnem ustreljenega kaplana v Cerknem Lada Piščanca. — V goriški stolnici so v nedeljo, 3. dec., proslavljali z zahvalno mašo goriški skavti 25-letnico njih ustanovitve. Maševal je škofov vikar msgr. dr. Oskar Simčič. Po maši so skavti postregli pred cerkvijo s kruhom in čajem.

TRŽAŠKA

V Ulici Donizetti 3 v Trstu je bil 28. oktobra občni zbor Slovenskega kulturnega kluba. Združuje predvsem mlade

in prireja okrogle mize, predavanja, izlete in zabavne večere. Izvolili so za predsednika Tomaža Susiča, podpredsednik je Tomaž Martelanc, arhivar je Štefan Pahor, drugi odborniki so pa ostali isti. — V stolnici sv. Justa v Trstu so obhajali Slovenci skupaj s škofom Bellomijem zahvalno nedeljo 12. novembra. Vodja slov. Pastoralnega središča Marij Gerdol je pripravil vse potrebno, da je bila Hvaležnica res lepa. — V Marijinem domu pri sv. Ivanu je ansambel Zvezda, ki ga vodi g. Franc Pohajač, priredil koncert pesmi, ki so jih peli na turneji po ZDA in Kanadi. Za uvod so pokazali najprej na dia pozitivnih lepoto tistih krajev. — Zveza cerkvenih pevskih zborov je priredila v Kulturnem domu v Trstu 26. novembra revijo pevskih zborov. Nastopilo je 15 zborov s Tržaškega.

slovinci po svetu

AVSTRALIJA

Avstralske Naše misil poročajo, da je v času od 1. nov. 1988 pa do 31. okt. 1989 umrlo v Avstraliji 70 Slovencev. Na seznamu je pa še 9 oseb, ki jih doslej ni bilo na seznamu, pa so umrli pred tem datumom. — Pri sv. Družini v Adelaidi so imeli zadnjo nedeljo B. B. Q. za misijone. Čeprav adelaidaska skupnost ni tako velika, so nabrali 850 dolarjev (en dolar je 10 šilingov ali 1000 lir), našim ljudem v Evropi v lep zgled! — Mladinski pevski zbor Zarja v Sydneyu si je nadel novo ime: Nove steze. Daj Bog, da bo novo ime poživilo tudi delovanje zbora! — Na starega leta dan je poteklo 20 let, odkar je bila v Merrylandsu blagoslovljena prvotna stara lesena cerkva. Že po dveh letih so jo začeli popravljati in večati in vsa leta so dozidavali, da je nastalo versko središče, kakršno je sedaj. Veliko dobrotnikov in sodelavcev je sedaj že v večnosti, ki so Bogu lahko rekli, brez strehe si bil, pa smo Ti jo mi zgradili. — V Carrari QLD deluje avstralsko slovensko društvo Planinka, ki ima v Cornubiji na svojem zemljišču Slovenski hribček. Tam so klubski prostori in ka-

pelica, ki so jo postavili v spomin pokojnih članov. Ob svojem obisku jo je blagoslovil škof Kvas.

ARGENTINA

Na 10. kulturnem večeru SKA je predaval v Slovenski hiši v Buenos Airesu dr. Mirko Gogala o teoloških problemih v Evropi. — V Slovenski hiši so 28. oktobra imeli proslavo slov. narodnega praznika in slovenske zastave. Uvodni govor po maši je imel Marjan Loboda, slavnostni govornik je bil dr. Andrej Fink, dalje Hanzi Tomazič iz Koroške v imenu iniciative Slovenščina moj jezik. Po uradni proslavi je sledila slavnostna večerja. Poleg gostov iz Koroške so bili tudi navzoči rojaki iz Kanade in ZDA. — Ob 24-letnici Cankarjevega doma v Berazategui so priredili Mladinski dan s športnim, kulturnim programom in prosto zabavo. Udeležili so se ga tudi gostje iz Kanade. — Teden kasneje, 12. nov., je bil skupni mladinski dan — že 37ič — v Našem domu v San Justu. Mladinski dan sta priredili fantovska in dekliska organizacija. — V novembru sta se mudila na obisku pri argentinskih Slovencih pisatelj Taras Kermauner z ženo Alenko. Slovenski kulturnik je predaval 12. nov. na 12. kulturnem večeru v Slovenski hiši. Tema predavanja je bila: „Kako gledam na sedanji slovenski trenutek kot kristjan“. — V Hladnikovem domu v Slovenski vasi v Lanusu je 4. nov. gostovala karapachayska igralska skupina. Uprizorila je Linhartovo Županovo Micko. — Sanmartinski pevski zbor je 21. oktobra proslavil 40-letnico delovanja. Zbor je nastal na iniciativo pok. župnika Karla Škula, ki je že leta 1948, ko je prvokrat Slovencem maševal, nagovarjal ljudi, da ustanove zbor. Spočetka je pel le v cerkvi, potem pa je

(nadaljevanje s 13. strani)

drugimi federalnimi enotami, vzpostavivijo od federacije neodvisnega pravnega sistema, uveljavivijo polne odgovornosti Slovenije za javno varnost, pravni red in obrambo Slovenije, krepivijo gospodarske neodvisnosti od ukrepov zvezne politike in po potrebi enostranskim zmanjšanjem obveznosti Slovenije do federacije in nerazvitih.

DELO, Ljubljana, 7. dec. 89 / 2.

v program vzel tudi svetne pesmi. V 40-letnem življenju so bili časi vriska, pa tudi potrtosti. Ob 40-letnici pa je zbor s koncertom pokazal, da je poln življenja. — V oktobru je obiskalo Bariloče šest Korošcev, ki so bili na obisku v Argentini in bi radi spoznali kako je s slovenstvom „slovenskih izdajavcev“. Z mladimi so šli tudi do Petričkove kočice pod Skalco. Ko pišejo v celovski Nedelji, pravijo, da ni mogoče, da bi bili izdajavci, saj se je slovenstvo pri njih ohranilo tudi v tretji generaciji, ne glede na vse kulturno življenje, ki so ga videli v Argentini. — Primorski rojaki, ki so prišli v Argentino v času fašizma, se zbirajo na prvo nedeljo v mesecu v cerkvi sv. Rafaela v buenosairškem okraju Devoto. V cerkvi je tudi podoba svetogorske Matere božje. V jubilejnem letu (450-letnica prikazovanj), so se zbrali kar trikrat k proslavljanju svetogorske Kraljice. Septembrska maša je bila namenjena predvsem starih. Čez 100 jih je prejelo zakrament maziljenja. Oktobra je obletnica ustoličenja svetogorske Marije v cerkvi in je maševal narodni delegat dr. Starc v nabito polni cerkvi. Nato so se zbrali v dvorani, kjer jim je igralska skupina iz Carapachaya zaigrala Županovo Micko. V novembru pa je po maši pel Marijine pesmi mladi sanhuški zbor. Imajo pa tudi svoj lastni pevski zbor „Svetogorski zvon“.

KANADA

V oktobru je bila skupina kanadskih Slovencev na obisku v Argentini. Obiskali so slovenske domove v Buenos Airesu, bili tudi v Bariločah, se udeležili proslave Narodnega praznika 29. oktobra, kjer je zbrane rojake pozdravil Tone Seljak. — Na obisku v Kanadi je bil salezijanski brat Jože Kramar, ki je lani obhajal 70-letnico in je 55 let preživel kot misijonar, najprej v Indiji, v Burmi, med najbolj revnimi na Filipinih in zadnjih 10 let v Papui-Novih Gvineji. Udeležil se je Baragovega dneva in predaval o svojem misijonskem delu. — V septembru je slovenski metropolit dr. Alojzij Šuštar obiskal Kanado. Prišel je na 25-letnico ustanovitve slovenske župnije sv. Gregorija Velikega v Hamiltonu. Obiskal je obe torontski župniji, in ono v Montrealu, slovenske skupnosti v St. Catharines, v Kitche-

nerju in Londonu. — Zadnje nedeljo v avgustu so na Slov. letovišču imeli Baragov dan. Pridigar je bil dr. Drago Oc-virk. — Na misijonski prireditvi, ki jo je priredila župnija v Windsorju, so nabrali okrog 30.000 šil. Udeležilo se ga je 155 rojakov. Pet dni kasneje, 15. sept. je obiskal nadškof Šuštar tudi Windsor.

ZDA

V Clevelandu so Štajerci in Prekmurci priredili 28. oktobra veselo martinovanje. Igrali so Veseli Slovenci. Belokranjci so pa martinovali v Slovenskem narodnem domu 11. nov. — Newyorška cerkvena občina je v zadnjem času izgubila kar tri člane: prof. Nielsen, go. Ivano Puc, ženo zdravnika dr. Puca in dr. Puša. O njem je NL poročala v decembrski številki.

svet slovenskih
krščanskih izseljencev
v evropi (SSKIE)
vabi na

5. srečanje slovenskih laikov,

ki bo 13. in 14. januarja na slovenski župniji v Oberhausnu, ZRN
(Oskarstr. 29,
4200 Oberhausen 11,
tel. 0208 / 64 09 76).

Program:

- 12. jan. zvečer prihod
- 13. jan. trije delovni pogovori o preteklem poletnem srečanju na Višarjah, pravih svetla, slovenski manjšini v Italiji (Ivo Jevnikar).
- 14. jan. sklepni pogovor, programiranje 6. srečanja, maša, po kosilu razhod.

Svojo udeležbo pravočasno javite na gornji naslov slovenske župnije!

Po možnosti prinesite s seboj spalne vreče in blazine!

Tajnik: P. Cverle,
Rooshaegenweg 94,
B-3630 Maasmechelen,
Telefon: B. Zorn,
1-48 58 52 67 (Francija)

oglasi

● DRAGI ROJAKI, POTUJETE V EVROPO? Na pragu domovine, v središču stare Gorice, ob lepem drevoredu Corso Italia, vas pričakujemo v PALACE HOTELU, najboljšem hotelu v mestu. Najmodernejši komfort (kopalnica, telefon, radijski sprejemnik, barvna televizija, mini bar, klimatizacija). Zeto ugodne cene: enoposteljna soba 62,50 DM, dvoposteljna 92,40 DM. — Vinko Levstik, PH-PALACE HOTEL, Corso Italia 63, I-34179 Gorizia, tel. 04 81 / 82 1 66, telex 461154 PAL GO I.

● Dragi rojaki! Za Vašo SELITEV v domovino se Vam toplo priporočamo. — Obrnite se na naslov: Gebr. HORŽEN, Möbeltransporte, Herderstraße 36, D-4010 Hilden bei Düsseldorf. (Telefon 02 1 03 / 44 5 62). — Informacije dobite pisмено ali po telefonu v slovenščini ali nemščini.

● RAČUNALNIKI: Sinclair 48 K DM 245,—. Vse vrste Commodore, Schneider, Atari RADIOAPARATI, AVTORADIO Hi-Fi. Razni stroji in orodje. Eksportni popust. — Jode Discount Markt, Schwanthalerstr. 1, 8000 München 2, BRD.

● V Mariboru PRO DAM takoj vseljivo enonadstropno hišo. — Informacije daje Olga Assenmacher, Kopernikusallee 56, D-7530 Pforzheim, tel. 07 231 / 65 7 74.

Če potujete v München,
Vas pričakuje
HOTEL ERBPRINZ
Sonnenstr. 2, 8000 München 2
tel. 089 / 59 45 21.
Družina Zupan

● V bližini Motokrosa v Oseku pri Gradišču v Slov. goricah PRO DAM manjše gospodarsko poslopje z vsem inventarjem, 1 ha obdelavne zemlje, brajde, vinograd. Deset minut od avtobusne postaje. Primerno za kakšno obrt ali farmo. — Tel. v ZRN 0711 / 68 40 94.

● V Mariboru-Tezno, Ukrajinska 34, PRO DAM enonadstropno vilo s petimi parketiranimi sobami, verando, kopalnico, desetmetrsko teraso, novo garažo in 1983. leta zgrajenim prizidkom. V kleti še ena soba, kuhinja in pralnica. Vrt ima urejeno ograjo. Je ob mirni asfaltni ulici, poleg trgovine in banke, dve minuti od avtobusne postaje. Cena po dogovoru. — Telefon: Švedska 0418 / 11 9 05 ali 0418 / 35 4 26.

Pred kratkim je izšel prvi objektivni pregled tega, kar se je med zadnjo vojno v Sloveniji zgodilo.

Stane Kos: STALINISTIČNA REVOLUCIJA NA SLOVENSKEM, 1. del.

Knjiga stane 210 šilingov ali 30 mark oz. enako vrednost v drugih valutah. Naročate jo lahko na naslovu: Mobarjeva knjigarna, Viktringer Ring 26, A-9020 Klagenfurt.

preberite!

PREVODE DOKUMENTOV, ki jih potrebujete za sklenitev zakona, vam radi poskrbijo slovenski duhovniki. Obrnite se vedno na najbližjega!

ZA CERKVENO POROKO potrebujete krstni list, ki ni star več kot tri mesece: Javite se en mesec pred poroko pri duhovniku, ki vas bo poročil, da lahko uredi oklice in dokumente in se zmeni s krajevnim župnikom za kraj in čas poroke.

NA VSEH URADIH, kjer vas sprašujejo po narodnosti ali državljanstvu, povejte najprej, da ste Slovenci, potem šele, da ste Jugoslovani. Pri izpolnjevanju vseh formularjev napišite pri rojstnem kraju vedno: Slovenija-Jugoslavija.

MALE OGLASE sprejema uredništvo „Naše luči“ do 5. v mesecu pred naslednjo številko. Oglasi smejo obsegati največ 100 besed. Za vsebino oglasov uredništvo ne odgovarja. Cenik malih glasov: Minimalna cena (do 20 besed) je: 200 avstrijskih šilingov, vsaka nadaljnja beseda pa 5 avstrijskih šilingov (ali pa enaka vrednost v drugi valuti). Oglase je treba vnaprej plačati. Uredništvo posreduje le naslov oglaševalca, na druga vprašanja glede malih oglasov ne odgovarja. Kdor hoče zvedeti za naslov oglaševalca, naj pošlje v pismu v denarju ali v mednarodnih poštnih kuponih pristojbino za dvoje pisem za tujino.

pošten smeh je več vreden kot dva joka

„Gospod psihiater, z ljudmi pri-
dem vedno v spor.“

„Kako pa to?“

„Kaj me pa sprašuješ, bedak?
Saj si za to plačan, da ti to
ugotoviš.“

o

DELAJSKI RAZRED POSTA- JA NEMOGOČ: ZAHTEVA VSE MOGOČE.

Ni je pravice: od tisoč
nezmožnih je le eden minister.

ALI JE ŠEST PARTIJ V ŠESTIH REPUBLIKAH — VEČPARTIJSKI SISTEM?

Tudi sovražniki imajo svoje
prijatelje.

VELIK RODOLJUB JE: NA SVOJ MERCEDES JE OBESIL DRŽAVNO ZASTAVO.

Na sestanku krajevne skupnosti
vpraša eden od udeležencev,
Kovač, zakaj ni mleka, olja in slad-
korja. Predsednik ne ve odgovora,
obljubi pa, da bo stvar pojasnil na
prihodnjem sestanku.

Na sestanku čez mesec dni reče
nekdo od udeležencev, Hlebec:
„Imam dve vprašanji: zakaj ni mle-
ka, olja in sladkorja, in pa, kam so
odpeljali Kovača?“

o

„Ste videli Labodje jezero?“

„Sem, a morje je le morje.“

o

Dva mačka sta se skrila v letalo.
Pa prvi prvi drugemu zaskrblje-
no: „Ali si gotov, da se peljemo res
na Kanarske otoke?“

o

Zeljната glava pride k frizerju:
„Sfrizirajte me, prosim!“

„Kako pa?“

„Na ohrovt!“

o

Pijančka že nekaj časa sedita v
krčmi.

„Ali veš, koliko je ura?“

„Vem.“

„Hvala.“

o

„V tej hiši nosim jaz hlače,“ se
hvali mož pred družbo.

Znanec, ki pozna razmere pri
njem, pravi: „No, tega pa ni ravno
videti!“

„To je pa zato,“ pojasni mož, „ker
mi žena kupuje vedno predolge
predpasnike.“

o

„Stavim, da se vas da podkupiti!“

„Za koliko?“

„Za petdeset tisoč dolarjev.“

„Stavo ste dobili.“

o

„Če ti črna mačka prekriža pot,
ali pomeni to srečo ali nesrečo?“

„Odvisno je od tega, ali si človek
ali miš.“

o

„Ni veselja brez kaplje pelina,“ je
rekel možak, ki je dobil račun za
taščin pogreb.

o

Bolnik pride v lekarno po zdravilo
proti nahodu. Lekarnar mu da neke
praške.

Čez nekaj dni pacient spet pride.
Pove, da mu je nahod prešel, da
pa je dobil izpuščaje. Lekarnar mu
da mazilo proti njim.

Po nekaj dneh se vrne. Reče, da
so izpuščaji izginili, a zaradi
premočnega vonja mazila se ga je
lotil glavobol. Lekarnar mu da ta-
blete proti glavobolu.

Čez dva dni je spet tukaj. Pove,
da ga sedaj boli želodec. Lekarnar
mu predpiše posebne kopeli.

Ko spet pride, pojasni, da je s
kopelmi odpravil bolečine v
želodcu, da se je pa pri tem
prehladil.

In se ves cirkus spet znova
začne.

o

„Gospod primarij, bolniku v sobi
devet gre na boljše. Spregovoril je.“

„Kaj je pa rekel?“

„Slabše mi je.“

Erscheinungsort: Klagenfurt
Verlagspostamt: A-9020 Klagenfurt
Viktringer Ring 26
P. b. b.

SLOVENSKI DUHOVNIKI PO EVROPI

ANGLIJA

Stanislav Cikanek, 62, Offley Road, London SW9 OLS. (Tel. 01-735-6655).

AVSTRIJA

P. Andrej Kropej, minorit, Mariahilferplatz 3, A-8020 Graz.

Anton Štekl, Einsiedlergasse 9—11, 1050 Wien. (Tel. 0222/55 25 75).

Slovenski socialni urad, Einsiedlergasse 9—11, 1050 Wien.

(Tel. 0222/55 25 75).

Janez Žagar, Feldeggasse 1, 6800 Feldkirch, Vorarlberg.

(Tel. 05522 - 26 4 04 ali 05522 - 21 5 85).

Slovenski dušnopastirski urad, Fridtjof-Nansen-Str. 3, 9800 Spittal/Drau.

BELGIJA

Vinko Žakelj, Guill. Lambert laan 36, B-3640 Eisden. (Tel. 0032/11/76 22 01).

Kazimir Gaberc, 10, rue de la Révolution, Châtelineau, 6070 Châtelet (Belgique).

(Tel. 071 - 39 73 11).

FRANCIJA

Prelat Nace Čretnik, 78 Avenue Gambetta, 75020 Paris. (Tel. (1) 43 61 80 68).

Jože Flis, 3 Impasse Hoche, 92320 Chatillon. (Tel. (1) 42 53 64 43).

Stanislav Kavalar, Presbytère Ste. Barbe, rue de Lens, 62680 Mericourt.

(Tel. 21 70 91 88).

Anton Dejak, 4 rue Sainte Barbe, 57710 Aumetz. (Tel. 82 91 85 06).

Jože Kamin, 14 rue du 5 Decembre, 57800 Merlebach. (Tel. 87 81 47 82).

François Pavalec, 17 rue de Sospel, 06300 Nice. (Tel. 93 56 66 01).

NEMČIJA

Msgr. dr. Janez Zdešar, Rosenstraße 26, 8011 Heimstetten b. München.

(Tel. 089 - 90 30 050).

Martin Horvat, stanovanje in pisarna Slovenske misije, 1000 Berlin 62,

Kolonnenstraße 38. (Tel. 030 - 788 19 24).

Janez Pucelj, 4200 Oberhausen 11, Oskarstr. 29. (Tel. 0208 - 64 09 76).

Stanko Čeplak, diakon, 4200 Oberhausen 11, Oskarstr. 29. (Tel. 0208 -

64 09 76).

Martin Mlakar, 5657 Haan 1, Hochdahler Str. 14. (Tel. 02129 - 13 92).

Vladimir Jereb, 6000 Frankfurt 70, Holbeinstr. 70. (Tel. 069 - 63 65 48).

Stanko Gajšek, 6800 Mannheim 1, A 4, 2. (Tel. 0621 - 28 5 00).

Ciril Turk, 7000 Stuttgart 1, Staffenbergstr. 64. (Tel. 0711 - 23 28 91).

Janez Demšar, Urbanstraße 21, 7410 Reutlingen 1. (Tel. 07 1 21 - 44 7 89).

Župnijska pisarna Slow. kath. Mission, Krämerstraße 17, 7410 Reutlingen 1.

(Tel. 07 121 - 45 2 58).

Jože Bucik, 8900 Augsburg 22, (Göggingen), Klausenberg 7 c.

(Tel. 0821 - 97 9 13).

Slovenski dušnopastirski urad, 7900 Ulm, Olgastraße 137.

(Tel. 0731 - 27 2 76).

Slovenski župnijski urad (Marijan Bečan, Branko Rozman), Liebigstr. 10,

8000 München 22. (Tel. 089 - 22 19 41).

NIZOZEMSKA

Vinko Žakelj, Guill. Lambert laan 36, B-3640 Eisden. (Tel. iz Nizozemske:

09 - 32 11 76 22 01).

ŠVEDSKA

Jože Drolc, Parkgatan, 14, 411 38 Göteborg. (Tel. 031 - 11 54 21, v Malmöju:

040 - 23 24 78).

ŠVICA

P. Robert Podgoršek, Seebacherstr. 15, Postfach 521, CH-8052 Zürich.

(Tel. 01 - 301 44 15 in 01 - 301 31 32).

Pisarna Slov. misije, Schaffhauserstr. 466, CH-8052 Zürich.

(Tel. 01 - 301 31 32).

P. Damijan Frlan, Kapuzinerstr. 18, CH-4500 Solothurn. (Tel. 065 - 22 71 33).